

1 BİLİŞSEL DAVRANIŞÇI PSİKOTERAPİLER .KONGRESİ

18 -21 Ekim 2018
The Ankara Hotel

Kuramdan
Uygulamaya
Psikoterapide
Bilimsel
Yaklaşımlar

www.bdt2018.org

KONGRE BAŞKANI

Prof. Dr. M. Hakan Türkçapar

BİLİMSEL KURUL

Prof. Dr. Asena Akdemir

Dr. Neşe Alkan

Doç. Dr. Özden Yalçinkaya Alkar

Prof. Dr. Tolga Arıca

Prof. Dr. Selçuk Aslan

Prof. Dr. Elif Barışkın

Doç. Dr. Sedat Batmaz

Prof. Dr. Ali Çayköylü

Prof. Dr. Serhat Çıtak

Prof. Dr. Aslıhan Dönmez

Doç. Dr. Baki Duy

Prof. Dr. Erol Göka

Doç. Dr. Vahdet Görmez

Doç. Dr. Ayşe Bikem Hacıömeroğlu

Prof. Dr. Zeynep Hamamcı

Doç. Dr. Müjgan İnözü

Prof. Dr. Emine Gül Kapçı

Prof. Dr. Nuray Karancı

Dr. Alp Karaosmanoğlu

Prof. Dr. Ertuğrul Köroğlu

Prof. Dr. Kulteğin Ögel

Prof. Dr. Sibel Örsel

Doç. Dr. Kadir Özdel

Prof. Dr. Mücahit Öztürk

Prof. Dr. Gonca Soygüt Pekak

Prof. Dr. Şebnem Pırıldar

Prof. Dr. Kemal Sayar

Dr. Dilek Demirtepe Saygılı

Prof. Dr. Levent Sütçügil

Prof. Dr. Mehmet Sungur

Dr. Emel Stroup

Doç. Dr. Semra Ulusoy

Prof. Dr. Runa İdil Uslu

Yrd. Doç. Burcu Uysal

Doç. Dr. K. Fatih Yavuz

Doç. Dr. Ejder Akgün Yıldırım

Prof. Dr. Perin Yolaç

Prof. Dr. Orçun Yorulmaz

DÜZENLEME KURULU

Dr. Serkan Akkoyunlu

Dr. Ali Ercan Altınöz

Dr. Canan Efe

Psk. Ahmet Evran

Psk. Kübra Gökhan

Dr. Olga Güriz

Kln. Psk. Melis Sedef Kahraman

Dr. Hasan Turan Karatepe

Dr. Ayşegül Kervancioğlu

Dr. Erkan Kuru

Dr. Hatice Mengöl

Dr. Ahmet Nalbant

Dr. Ahmet Emre Sargın

Dr. Yasir Şafak

Psk. Şebnem Şahinöz

Dr. Sevinç Ulusoy

Saadet Yapan

Psk. Dan. Gökçe Çokamay Yılmaz

Sözlü Bildiriler

Bildiri No:

2

Bildiri Başlığı:

Ergenlerde Kendine Zarar Verme Davranışı İle Olumsuz Otomatik Düşünceler Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Yazarlar:

MEHMET DEMEZ - BATTALGAZİ RAM-MALATYA
ŞAZİYE SENEM BAŞGÜL - HASAN KALYONCU ÜNİVERSİTESİ, PSİKOLOJİ
BÖLÜMÜ, GAZİANTEP

Sunumu Yapan Kişi:

MEHMET DEMEZ - BATTALGAZİ RAM-MALATYA

Bildiri Özeti:

Ergenlerde Kendine Zarar Verme Davranışı İle Olumsuz Otomatik Düşünceler Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Mehmet Demez*, Şaziye Senem Başgül**

**Klinik Psikolog, Battalgazi Rehberlik ve Araştırma Merkezi, Malatya*

***Doç. Dr., Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Psikoloji Bölümü, Gaziantep*

AMAÇ

İnsanlar her dönemde kendilerini ifade etmek için çeşitli yollar bulmuşlardır. Kendine zarar (KZVD) verme davranışı, ölüm amacı olmaksızın kişinin kendi bedeninde kasıtlı olarak hasar oluşturmasıyla tanımlanan bir durumdur. Son yıllarda KZVD ergenler arasında önemli bir sağlık problemi haline gelmiştir. Bu kişilerin amaçları intihar edip, yaşamlarını sonlandırmak değildir. Ancak, kendi bedenlerine zarar vermekten de geri duramamaktadırlar. Bu davranışın öncesinde bilişsel öncüller ve bu öncüller içindeki otomatik düşünceler vardır. Kendine zarar veren ergenler kendilerini bu şekilde ifade ediyorlarsa, bunu sağlıklı bir şekilde başka yollarla da ifade edebilirler. Çalışmamızda, lise öğrencilerinde KZVD ile olumsuz otomatik düşünceler arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Çalışmamızın örneklemini, 2015-2016 Eğitim Öğretim yılında Malatya ilinde iki farklı ilçede öğrenim gören 9-11. sınıfta okuyan 380 ergenden oluşturulmuştur. Katılımcılara “Kendine Zarar Verme Davranışını Değerlendirme Ölçeği”, “Otomatik Düşünceler Ölçeği” ve bu çalışma için araştırma ekibi tarafından hazırlanan “Kişisel Bilgi Formu” doldurtulmuştur. Ergenlerde KZVD verme davranışı ile

olumsuz otomatik düşünceler arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı Pearson Moment Çarpım Korelasyonu yöntemiyle analiz edilmiştir. KZVD ve olumsuz otomatik düşünce düzeyleri, diğer bağımsız değişkenler olan cinsiyet, birliktelik, güven ve şiddet ile anlamlı düzeyde farklılaşıp farklılaşmadığının tespitinde Bağımsız Gruplar T testi, okul türü, sınıf, başarı, kardeş sayısı, baba eğitim, anne eğitim, gelir ve arkadaş değişkenleri için Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA), farkın kaynağını anlamak için ise LSD Post Hoc Testi kullanılmıştır. Araştırmada anlamlılık düzeyi .05 kabul edilmiş ve analizler SPSS programı ile gerçekleştirilmiştir.

BULGULAR

Araştırmamızın sonucunda, lise öğrencilerinde KZVD ile olumsuz otomatik düşünceler arasında pozitif yönde ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

KZVD ile okul türü, sınıf düzeyi, başarı ve anne baba birlikteliği arasında anlamlı farklılık görülürken; cinsiyet, kardeş sayısı, anne/baba eğitim düzeyi, gelir, arkadaş, güven ve aile içi şiddet değişkenleri açısından anlamlı bir farklılık göstermediği saptanmıştır.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Ergen ruh sağlığı bağlamında çok önemli bir konu olan kendine zarar verme davranışı ile ilgili olarak ergenlerle çok daha fazla sayıda çalışma yapmaya gereksinim vardır. Bu çalışmalara ilgili bakanlıkların ve okul yönetiminin izin vermesi önemlidir.

Kendine zarar verme davranışını ortaya çıkaran nedenlerin çok yönlü bir yönlü bir şekilde tespit edilmesi, önleyici çalışmaların da önünü açacaktır.

Ergenlerde KZVD görüldüğünde bu davranışın sadece dikkat çekmek amacıyla yapıldığı gibi kalıp bir düşünce içinde olunmaması gerekir. KZVD, eylemi gerçekleştiren ergen için bir anlam ifade etmektedir. Bu durum mutlaka göz önünde bulundurulmalıdır.

Kendine zarar verme davranışını sergileyenlerin çok küçük bir kısmı kliniklere gelmektedir. Bir kısmı yetişkin dönemde sonlansa da, tekrarlayıcı bir biçimde sonrasında da devam edebilmektedir. Bu nedenle erken teşhis ve müdahale çok önemlidir.

Lise yılları ergenlik dönemi içindeki bir süreci kapsadığından, bu gruptaki öğrencilere verilecek terapi /danışmanlık yardımları büyük önem arz etmektedir. Öğrencilerin KZVD ile ilişkili olumsuz otomatik düşüncelerinin saptanması ve bilişsel hatalarının belirlenmesi önem taşımaktadır. Lise öğrencilerinin KZVD ye yol açan olumsuz otomatik düşüncelerinin farkında olması ve olumlu-mantıklı-gerekçi düşüncelerle nasıl yer değiştirileceğinin öğretilmesi gerekir.

Kendine zarar verme davranışının anlaşılabilmesi için bilişsel altyapının anlaşılması gerekli ve önemlidir. Ergenlerin bilişsel sistemlerine yapılacak müdahalelerin KZVD'nin etkisini azaltabileceği düşünülebilir. BDT' de değişime en açık alan otomatik düşünceler olduğu için, otomatik düşüncelere yapılacak müdahaleler ergenin olumlu başa çıkma stratejilerini arttırmaya yönelik bilişsel yöntem ve teknikler toparlanma hızını etkileyebilir.

KZVD davranışının tekrarlayıcı hale dönüşmeden müdahale etmekte liselerdeki öğretmen, idareci ve önleyici ruh sağlığı uzmanlarına büyük görevler düşmektedir. Okul psikolojik danışmanlarının KZVD'

nin semptomlarını fark edebilmeleri ve uygun desteği verebilmeleri için gerekli donanıma sahip olmaları gerekmektedir. Bu anlamda okullardaki psikolojik danışmanların bilişsel davranışçı terapi anlamında desteklenmesi gerekmektedir.

Yapılan çalışmalar BDT tabanlı terapilerin (BDT, Diyalektik Davranış Terapisi, Şema Odaklı Terapi, ACT) KZVD olgularında etkili olduklarını göstermektedir. KZVD gösteren olgular için en etkili tedavileri daha iyi anlamak için daha fazla araştırmaya ihtiyaç vardır.

Anahtar Sözcükler: Ergenlik, kendine zarar verme davranışı, olumsuz otomatik düşünceler , bilişsel davranışçı terapi

Bildiri No:

3

Bildiri Başlığı:

Pathways from Cognitive Distortions to Psychopathology: Competing Mediator Roles of Mindfulness and Maladaptive Self-Focus

Yazarlar:

Yaşar Kuzucu - Adnan Menderes Üniversitesi
Ömer Faruk Şimşek - İstanbul Arel University
Duyunç Koçöz - İstanbul Arel University

Sunumu Yapan Kişi:

Yaşar Kuzucu - Adnan Menderes Üniversitesi

Bildiri Özeti:

Pathways from Cognitive Distortions to Psychopathology: Competing Mediator Roles of Mindfulness and Maladaptive Self-Focus

The literature clearly showed that cognitive distortions contributed to basic indicators of psychopathology such as depression (Ulusoy & Duy, 2013), and anxiety (Nieuwenhuijsen et al., 2010), in addition to numerous mental health variables. This study argues that cognitive distortions have an impact on psychopathology via its effects on abstract/analytic and concrete/experiential types of self-focus. More specifically, concrete types of self-focus, e.g., mindfulness, is functional, given that such a self-focus provide individuals with no conceptual perspective, allowing concrete/bodily evaluation of personal experiences. On the other hand, an inclination to focusing on the self analytically, e.g, rumination, are triggered by cognitive distortions and contribute to psychopathology. Moreover, the effect of NA was controlled statistically in order to partial out the effects of this dispositional characteristic since it has been shown (Hur et al., 2015) to have an effect on the study variables which all refers to cognitive factors or psychopathology.

Method

Participants

The data collected from 388 adolescences in Turkey. The sample included 151 (52,4%) females and 137 (47,6 %) females. The mean age was 18 years.

Variables and Measures

Need for Absolute Truth Scale (Şimşek, 2013) was used to measure the desire to have absolute knowledge about self.

Brief Symptom Inventory were used to measure individuals' depression and anxiety symptoms.

The Positive affect was assessed using the positive part of the PANAS (Watson et al. 1988).

The Reflection and Rumination Questionnaire (Trapnell & Campbell, 1999) was used.

Cognitive Distortions Scale (Covin et al., 2011) measures the tendency to make cognitive distortions.

Mindful Attention Awareness Scale (Brown & Ryan (2003) measure that whether one's attention in a nonjudgmental on the experience occurring in the present moment.

Results

A test of the structural model was tested by considering NA as a control variable and result produced an acceptable goodness of fit statistics: $\chi^2(145, N = 288) = 282.36, p < .05$; GFI = .91; CFI = .94; SRMR = .051; RMSEA = .057. In order to rule out the possibility that the fit of the model was simply a result of a statistical coincidence, two alternative models were tested. The first alternative model in which cognitive distortions mediated the relationship of mindfulness and MSF with psychopathology resulted in a clear deterioration in goodness of fit statistics: $\chi^2(146, N = 288) = 350.83, p < .05$; GFI = .89; CFI = 0.92; SRMR = 0.056; RMSEA = .070. The second alternative model, in which cognitive distortions contributes to MSF both directly and indirectly through mindfulness, also resulted in a deterioration of model fit: $\chi^2(145, N = 288) = 293.78, p < .05$; GFI = .90; CFI = .93; SRMR = .065; RMSEA = .062.

Discussion

The results indicated that the relationship between cognitive distortions and psychopathology was fully mediated by both mindfulness and MSF operationalized by reflection, rumination, and the NAT.

Bildiri No:

7

Bildiri Başlığı:

Defisit ve Nondefisit Şizofreni Hastalarında Bilişsel İçgörü ve Zihin Kuramı Becerilerinin İncelenmesi

Yazarlar:

Kadir Coşkun - İzmir Bornova Türkan Özilhan Devlet Hastanesi
Esma Akpınar Aslan - Gaziosmanpaşa Üniversitesi Psikiyatri Kliniği
Sencan Sertçelik - İstanbul Haydarpaşa Numune Hastanesi Psikiyatri Kliniği

Sunumu Yapan Kişi:

Kadir Coşkun - İzmir Bornova Türkan Özilhan Devlet Hastanesi

Bildiri Özeti:

**Defisit ve Nondefisit Şizofreni Hastalarında Bilişsel İçgörü ve Zihin Kuramı Becerilerinin
İncelenmesi**

Amaç: Bu çalışmada ‘‘Defisit Sendromu’’ ölçütlerini karşılayan defisit şizofreni hastaları ile karşılamayan nondefisit şizofreni hastalarında bilişsel içgörü düzeylerinin ve zihin teorisi becerilerinin karşılaştırılması, her iki grupta bilişsel içgörü düzeylerinin zihin teorisi becerileriyle ilişkisinin araştırılması amaçlanmıştır.

Yöntem: İki gruptaki hastalar Eksiklik Sendromu Çizelgesi’ne ve ayrıntılı psikiyatrik görüşme ile defisit (N:30) ve nondefisit (N:30) gruplara ayrılmıştır. Her iki gruptaki tüm hastalara Beck Bilişsel İçgörü Ölçeği ve Gözlerden Zihin Okuma Testi (GZOT) uygulanmıştır.

Bulgu: İki grup arasında zihin teorisi becerileri arasında anlamlı fark bulunmazken bilişsel içgörü düzeylerinde arasında tek anlamlı farklılık kendini inceleme düzeyinde defisit grupta anlamlı düşüklük şeklinde bulunmuştur. Defisit grupta GZOT skoru ile bileşik indeks skoru arasında pozitif ve anlamlı korelasyon bulunmuştur. Nondefisit grupta ise GZOT skoru ile kendini ifade etme skoru arasında pozitif ve anlamlı korelasyon saptanmıştır. Tüm hastaların (defisit ve nondefisit) GZOT skoru ile bilişsel içgörünün üç bileşeni arasındaki korelasyon analizinde GZOT puanları ile kendini ifade etme ve bileşik indeks düzeyi arasında pozitif ve anlamlı korelasyon bulunmuştur.

Tartışma: Primer negatif belirtileri olan defisit grupta zihin kuramı becerilerinin daha düşük olması beklenirken çalışmamızda literatürdeki az çalışmayla benzer şekilde iki grup arasında anlamlı fark saptanmamıştır. Bu bulgular her iki grupta primer negatif belirtilerden ziyade farklı belirti kümelerinin veya özgül belirtilerin ZT düzeyi ile ilişkili olabileceğini düşündürmektedir. Primer negatif belirtiler bilişsel içgörü yetilerinden sadece kendini inceleme yetileriyle ilişkili gözükmemektedir ki bu durum genel nörobilişsel işlevsellikte bozulmayla da açıklanabileceğinden ileri çalışmalarda her iki grupta da genel nörobilişsel işlev bozukluğunun dışlanarak bu ilişkinin araştırılması önerilir. Zihin teorisi becerilerinin yüksek olması ise hipotezimizle ve literatürle uyumlu olarak kendini inceleme yetisiyle ve genel içgörü düzeyiyle ilişkili gözükmemektedir ancak bu ilişki primer negatif belirtilerle özgül bir ilişki gibi gözükmemektedir. Bu nedenle bilişsel içgörü düzeyleriyle şizofreni doğasına özgül farklı belirti kümelerinin veya özgül belirtilerin ilişkilerinin araştırılması önerilir.

Anahtar Kelimeler: Defisit şizofreni, bilişsel içgörü, zihin kuramı

Bildiri No:

8

Bildiri Başlığı:

MİGREN HASTALIĞINDA BİLİŞSEL DAVRANIŞÇI TERAPİ

Yazarlar:

Levent Ertuğrul İnan - Bozok Üniversitesi Tıp Fakültesi, Nöroloji Anabilim Dalı / SB. Ankara Eğitim ve Araştırma Hastanesi Nöroloji Kliniği

Tülin Aktürk - Bozok Üniversitesi Tıp Fakültesi, Nöroloji Anabilim Dalı

Nermin Tanık - Bozok Üniversitesi Tıp Fakültesi, Nöroloji Anabilim Dalı

Sunumu Yapan Kişi:

Levent Ertuğrul İnan - Bozok Üniversitesi Tıp Fakültesi, Nöroloji Anabilim Dalı / SB. Ankara Eğitim ve Araştırma Hastanesi Nöroloji Kliniği

Bildiri Özeti:

Amaç: Migren tedavisinde farmakolojik ve girişimsel tedavilerin yanı sıra, Bilişsel Davranışçı Terapi (BDT); ilaç dışı tedavi seçeneği olarak uygulanan bir yöntemdir. Kronik migren, kronik gerilim tip baş ağrısı gibi ağrılarda ve kronik ağrılı hastalarda etkinliği gösterilmiştir. Kronik migrenli 2, ilaç aşırı kullanım baş ağrısı tanılı 3 hastamızda tecrübemizi paylaşmak istedik.

Yöntem: Uluslararası Baş ağrısı Sınıflaması beta versiyonu kriterlerine göre kronik migren tanısı alan 2 si kadın, ilaç aşırı kullanım baş ağrısı tanısı alan 3 kadın, toplamda 5 hasta izlendi. Migren profilaksi ilaçlarından en az 3 farklı grup denemiş, ancak bu tedaviye yanıt alınamamış bu hastalara 6-17 seans BDT uygulandı. Her seans da gevşeme egzersizleri yapıldı, gündem belirlenmesi ile bilişsel çarpıtmalar üzerinde çalışıldı, ev ödevleri verildi. Ev ödevlerinde baş ağrısını tetikleyen olayları, düşünce ve davranışlarını kaydetmeleri istendi. Hastaların BDT öncesinde ve sonrasında bir aydaki migren atak sıklığı, şiddeti ve süresi kaydedildi. Ayrıca BDT başlangıcında ve sonrasında hastalara Beck Depresyon Skalası(BDS) ve Beck Anksiyete Skalası (BAS) verildi.

Sonuç: Kronik migrenli ve ilaç aşırı kullanım yapan hastalarda BDT başlangıcında ve hastasına göre 6-17 bilişsel davranışçı terapi sonrasında baş ağrı sıklığında, %50 ve üzerinde belirgin azalma olduğu gözlemlendi. Aynı zamanda BDS ve BAS puanlarında 3 hastada BDT sonrasında anlamlı düşüş olduğu saptandı. Bir hastada BDS skorunda ve 2 hastada BAS düşüş belirgin değildi

Yorum: Kronik migrenli ve ilaç aşırı kullanım baş ağrısı hastalarında BDT tek başına veya diğer profilaksi ilaçları ya da girişimsel yöntemlerle birlikte uygulanabilecek baş ağrı sıklığı, üzerinde etkin bir tedavi alternatifi olduğu akıld tutulmalıdır.

Bildiri No:

9

Bildiri Başlığı:

Ergenlerde Bağlanma Ve Saldırganlık Arasında Erken Dönem Şemaların Aracılık Rolü

Yazarlar:

Telli Kırış Kuru - Aksaray Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi
Cebrail Kısa - İstanbul Aydın Üniversitesi Tıp Fakültesi

Sunumu Yapan Kişi:

Telli Kırış Kuru - Aksaray Üniversitesi EAH

Bildiri Özeti:

GİRİŞ VE AMAÇ:Bu çalışmada, kliniğe başvuran ergenlerde (N=95) ebeveyn ile bağlanma, erken dönem uyumsuz şemalar ve saldırganlık belirtileri arasındaki ilişkiyi araştırmayı amaçladık. Şema alanlarının bağlanma kalitesi ve saldırganlık belirtileri arasındaki ilişkiye aracılık edeceğine dair hipotezi test etmek istedik. Ayrıca DSM-4 SCID uygulayarak depresyon ve anksiyete bozukluğu tanıları alanların almayanlardan bağlanma, erken dönem uyumsuz şemalar ve saldırganlık değişkenleri açısından farklılaşıp farklılaşmadığını ölçmek istedik.

YÖNTEM:Katılımcılardan Demografik Bilgi Formu, Ebeveyne Bağlanma Envanteri, Young Şema Ölçeği Kısa Form-3, Buss-Perry Saldırganlık Ölçeği'ni doldurmaları istenmiştir. Hastaların hepsine DSM-4 SCID uygulanmıştır. İlkın DSM-4 SCID sonrası Depresyon ve Anksiyete Bozukluğu tanısı alanların almayanlardan farklılaşıp farklılaşmadığı bağımsız gruplar t-testi aracılığıyla analiz edilmiştir. İkinci olarak, Şema alanlarının bağlanma kalitesi ve saldırganlık belirtileri arasındaki ilişkiye aracılık edeceğine dair hipotezin analizinde Bootstrap yöntemi ile çoklu aracılı model testi yöntemi kullanılmıştır.

BULGULAR:Depresif Bozukluğu olanlarda düşmanlık ve sözel saldırganlık alt ölçeği; Kopukluk/Reddedilmişlik, Zedelenmiş Otonomi şema alanları ilişkili bulunmuştur. Anksiyete Bozukluğu olanlarda ise düşmanlık alt ölçeği yüksek çıkmış; Kopukluk/Reddedilmişlik, Zedelenmiş Otonomi şema alanları ilişkili bulunmuştur. Hipotezdeki arabuluculuk analizinde ise sadece anneye bağlanmanın öfke ve fiziksel saldırganlık üzerindeki etkisinde Zedelenmiş Sınırların aracılık etkisi bulunmuştur. Verilerin ayrıntılı analizinde; babaya bağlanma ile saldırganlık arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Anneye bağlanma ve saldırganlık arasındaki ilişkide ise anneye bağlanmanın, öfke ve fiziksel saldırganlık alt boyutlarıyla ilişkili olduğu ortaya konmuştur. Şemalar ve saldırganlık boyutları arasındaki ilişkiye bakıldığında; Kopukluk/ Reddedilmişlik şema alanının tüm saldırganlık boyutları ile ilişkili olduğu gözlemlenmiştir.

TARTIŞMA VE SONUÇ:Bu çalışma, ebeveyn ile genç arasındaki ilişkilerin kalitesi için saldırganlık belirtilerini tedavi etmede, erken dönem uyumsuz şemaların, depresyonun ve anksiyete belirtilerinin dikkate alınması gerektiğini ortaya koymuştur. Literatüre uygun olarak Zedelenmiş Sınırlar şema alanı saldırganlık ve bağlanma arasındaki ilişkiye aracılık etmiştir.

Anahtar Kelimeler: Bağlanma, saldırganlık, erken dönem uyumsuz şemalar, YSÖ-3

Bildiri No:

14

Bildiri Başlığı:

İlkokul 3. ve 4. Sınıf Öğrencilerine Yönelik Cinsel İstismarı Önleme Psiko-Eğitim Programının Geliştirilmesi ve Etkililiğinin Sınanması

Yazarlar:

Sedef Ünsal Seydooğulları - İzmit Cahit Elginkan Anadolu Lisesi
Emine Gül Kapçı - Ankara Üniversitesi Emekli Öğretim Üyesi -

Sunumu Yapan Kişi:

Sedef Ünsal Seydooğulları - İzmit Cahit Elginkan Anadolu Lisesi

Bildiri Özeti:

Amaç: Bu araştırmanın amacı, ilkokul 3. ve 4. sınıf öğrencilerini cinsel istismardan korumak amacıyla bir psiko-eğitim programı geliştirmek ve etkililiğini sınamaktır.

Yöntem: Araştırmanın katılımcıları Kocaeli ilinin İzmit ilçesinde bulunan bir ilkokulun 3. ve 4. sınıf öğrencileridir. Araştırmada deney (n=41) ve kontrol (n=39) gruplu öntest, son test, izleme modeline dayalı zayıf deneysel desen kullanılmıştır. Eğitim programı uygulamasından önce ve sonra gruplara bağımlı değişkenlerle ilgili öntestler ve son testler, uygulamadan altı ay sonra ise deney grubuna izleme testleri verilmiştir. Bağımlı değişkenlere ilişkin veriler araştırmacı tarafından geliştirilen Kişisel Güvenlik Farkındalık Ölçeği (KGFÖ), Sosyal Beceri Ölçeği (SBÖ) ve Piers Harris (1964) tarafından geliştirilen Piers Harris Çocuklarda Öz Kavramı Ölçeği (PHÇÖKÖ) aracılığıyla elde edilmiştir. Deney ve kontrol gruplarının öntest-son test ile deney grubu son test-izleme testi karşılaştırılmasında parametrik veriler için t-testi, parametrik olmayan veriler için Wilcoxon işaretli sıralar testi kullanılmıştır. Grupların son testleri arasındaki farkları karşılaştırabilmek için varsayımlar karşılanıyorsa öntestler kontrol edilerek ANCOVA, varsayımlar karşılanmıyorsa öntest-son test fark puanlarının farkları analiz edilmiştir.

Bulgular: Kişisel Güvenlik Farkındalık (KGF) psiko-eğitim programına katılan öğrencilerin KGFÖ puanlarında uygulama öncesi ölçümlere göre anlamlı düzeyde yükselme olmuş, SBÖ ve PHÇÖKÖ puanlarında anlamlı bir yükselme olmamıştır. Kontrol grubunun PHÇÖKÖ son test puanları anlamlı bir şekilde düşerken, deney grubu son test puanlarının düşmediği görülmüştür. Deney ve kontrol grubunun kişisel güvenlik farkındalığı ve benlik saygılarına ilişkin öntest-son test fark puanları karşılaştırıldığında deney grubunun KGFÖ ve PHÇÖKÖ fark puanlarının kontrol grubundan yüksek olduğu görülmüştür. Deney grubuna altı ay sonra yapılan izleme testi sonucunda öğrencilerin kişisel güvenlik farkındalık, sosyal beceri ve benlik saygılarında anlamlı bir farklılık olmadığı bulunmuştur.

Sonuç: KGF psiko-eğitim programı öğrencilerin kişisel güvenliğe ilişkin farkındalıkları üzerinde etkili, sosyal becerileri ve benlik saygıları üzerinde etkili bulunmamıştır. Öğrencilerin kişisel güvenlik farkındalıkları üzerinde etkililiği görüldüğünden çocukları cinsel istismardan korumak üzere geliştirilmiş KGF psiko-eğitim programı ilkokul 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin kişisel güvenlikleri konusundaki farkındalıklarını arttırmak amacıyla psikolojik danışmanlar tarafından okullarda uygulanabilirliği kanıtlanmış bir psiko-eğitim programıdır.

Anahtar Kelimeler: Öğrenci, Çocuk Cinsel İstismarı, Kişisel Güvenlik Psiko-Eğitim Programı, Sosyal Beceri, Benlik Saygısı

Not: Bu çalışma Ankara Üniversitesi Eğitim Psikolojisi Bölümü'nde Prof. Dr. Emine Gül Kapçı danışmanlığında Sedef Seydooğulları tarafından yapılan doktora tezinden üretilmiştir.

Bildiri No:

15

Bildiri Başlığı:

Engelli Yakınlarında Bakım Yüğü Ve Depresyonun Başa Çıkma Tutumları ile İlişkisi

Yazarlar:

Sevinç Ulusoy - Bakırköy Prof.Dr.Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları EAH, Psikiyatri
Kaasım Fatih Yavuz - Bakırköy Prof.Dr.Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları EAH,
Psikiyatri

Zülal Çelik - Bakırköy Prof.Dr.Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları EAH, Psikiyatri

Merve Terzioğlu - Bakırköy Prof.Dr.Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları EAH, Psikiyatri

Gölsüm Cantürk - Psikiyatri

Sunumu Yapan Kişi:

Sevinç Ulusoy - Bakırköy Prof.Dr.Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları EAH, Psikiyatri

Bildiri Özeti:

Engelli Yakınlarında Bakım Yüğü Ve Depresyonun Başa Çıkma Tutumları ile İlişkisi

Sevinç Ulusoy

Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları EAH, Psikiyatri, Bakırköy, İstanbul

Kaasım Fatih Yavuz

Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları EAH, Psikiyatri, Bakırköy, İstanbul

Zülal Çelik

Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları EAH, Psikiyatri, Bakırköy, İstanbul

Merve Terzioğlu

Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları EAH, Psikiyatri, Bakırköy, İstanbul

Gölsüm Cantürk

Psikiyatri

Amaç: Çocukların yaklaşık olarak %10'unun yoğun bakım ve sağlık hizmetleri sistemine erişim gerektirecek düzeyde gelişimsel bir bozukluğa sahip olduğu ve bu çocukların bakım verenlerinin depresyon ve ruhsal rahatsızlık geçirmeye daha yatkın oldukları bilinmektedir. Araştırmamızda engelli yakınlarının başa çıkma tutumlarının bakım yüğü ve depresyon düzeyleriyle ilişkisinin araştırılması amaçlanmıştır.

Yöntem: 1 Mart 2018-1 Mayıs 2018 tarihleri arasında takibi özel bir bakım merkezinde devam etmekte olan engelli çocukların yakınlarından araştırmaya katılmayı kabul eden 84 tanesi çalışmaya alınmıştır. Katılımcılara Sosyodemografik veri formu, Zarit Bakıcı Yüğü Ölçeği (ZBYÖ), Beck Depresyon Envanteri (BDE), Fonksiyonel Olmayan Tutumlar Ölçeği (FOTÖ), Başa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeği (COPE) ve Ruminatif Düşünme Stili Ölçeği (RDBÖ) uygulanmıştır. Verilerin analizinde, Pearson korelasyon analizi ve çoklu doğrusal regresyon analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Katılımcıların yaş ortalaması 36,65 (sd=7,68)'dir. Pearson Korelasyon Analizi uygulanarak saptanan sonuçlara göre RDBÖ ile BDE ($r=0,290$), FOTÖ ($r=0,242$) ve COPE alt ölçek puanları arasında düşük düzeyde istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönde korelasyon saptanırken; ZBYÖ ile BDE ($r=0,338$) ve FOTÖ ($r=0,235$) ölçek puanları arasında yine düşük düzeyde istatistiksel olarak anlamlı pozitif korelasyon bulunmuştur. Çoklu regresyon analizinde ise BDE, FOTÖ, RDBÖ total

puanları, eğitim ayı ve psikiyatrik başvuru ile oluşturulan modelin ZBYÖ ile ölçülen bakım yükü şiddetinin %20,7'sini açıkladığı ($p=0,002$); yalnız depresyon puanları (BDE) ile eğitim süresinin bakım yükü şiddetini anlamlı bir şekilde pozitif yönde yordadığı saptanmıştır ($p<0,05$).

Sonuç: Elde edilen sonuçlara göre; bakım yükü şiddetinin işlevsel olmayan tutumlar ve ara inançlar ile ruminasyon tarafından yordanmadığı göz önünde bulundurulduğunda bakım yükünde bilişsel süreçlerden ziyade davranışsal süreçlerin etkili olduğu düşünülebilir. Birincil olarak olumsuz tutum ve düşünceleri hedef alan bilişsel müdahaleler yerine davranış odaklı müdahalelerin bakım verenlerle yapılan görüşmelere eklenmesi bakım yükü ve depresyon şiddetini azaltmanın yanısıra yaşam kalitesini arttırmada da yararlı olabilir.

Anahtar kelimeler: Engelli, Bakım yükü, Başa çıkma, Depresyon

Bildiri Özeti:

16

Bildiri Başlığı:

Üstbilişsel İnançların Dürtüsellik ile İlişkisi ve Dürtüsellik Üzerindeki Etkisi

Yazarlar:

Gizem Hüröğlu - İstanbul Arel Üniversitesi
Serap Çakıcı - Boğaziçi Üniversitesi

Sunumu Yapan Kişi:

Gizem Hüröğlu - İstanbul Arel Üniversitesi

Bildiri Özeti:

Üstbilişsel İnançların Dürtüsellik ile İlişkisi ve Dürtüsellik Üzerindeki Etkisi

Gizem Hüröğlu^a & Serap Çakıcı^b

^a İstanbul Arel Üniversitesi,

^b Boğaziçi Üniversitesi,

Özet

Amaç: Çok boyutlu bir yapı olan dürtüsellik, birçok psikopatoloji ile yakından ilişkili olduğu bilinmektedir. Literatür incelendiğinde dürtüsellik üstbilişsel model çerçevesinde inceleyen çok az sayıda çalışma olduğu ve bu çalışmaların dürtüsellik ile üstbilişsel inançlar arasındaki ilişkiyi niteliksel yöntem kullanarak ele aldıkları görülmüştür. Bu çalışmanın amacı, üstbilişsel inançlar ile dürtüsellik arasındaki ilişkiyi ve üstbilişsel inançların dürtüsellik üzerindeki etkisini nicel yöntemler kullanarak incelemektir.

Yöntem: Araştırmanın örneklemini, araştırmaya katılmaya gönüllü olan 300 kişiden oluşmaktadır. Araştırmada katılımcıların üstbilişsel inançlarını değerlendirmek için Üstbilişler Ölçeği-30, dürtüsellik düzeylerini belirlemek için Barrat Dürtüsellik Ölçeği Kısa Formu kullanılmıştır. Veriler SPSS 21 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Üstbilişsel inançlar ve alt boyutları ile dürtüsellik ve alt boyutları arasındaki ilişkiler Pearson Korelasyon Analizi kullanılarak incelenmiştir. Üstbilişsel İnançlar Ölçeği-30'un alt boyutlarının her birinin dürtüsellik üzerindeki etkisini görebilmek amacıyla çoklu doğrusal regresyon analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Üstbilişsel inançlar ve dürtüsellik arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmuştur. Üstbilişler Ölçeği-30'un bilişsel güvensizlik alt boyutu Barrat Dürtüsellik Ölçeği Kısa Formu'ndan alınan toplam puanları yordamaktadır. Barrat Dürtüsellik Ölçeği Kısa Formu'nun alt boyutlarının üstbilişsel inançlar tarafından yordanıp yordanmadığı incelendiğinde ise dikkatte dürtüsellik üstbilişlerden bilişsel güvensizlik; motor dürtüsellik bilişsel güvensizlik ve düşünceleri kontrol etme ihtiyacı; plan yapmama dürtüsellikinin ise bilişsel farkındalık alt boyutları tarafından yordandığı bulunmuştur.

Sonuç: Araştırma bulgularından yola çıkılarak, üstbilişlerdeki bozulmanın klinisyenler için ipucu olarak değerlendirilebileceği ve üstbilişlerinde bozulma olduğu görülen bireylerin dürtüsellik açısından da değerlendirilmesinin özellikle psikopatolojiye dönüşme olasılığı yüksek olan belirti gruplarında eşik altı örüntünün klinik tabloya dönüşmeden tespit edilmesi açısından önemli olduğu düşünülebilir.

Araştırmanın bulguları, üstbilişsel modelin dürtüsellik spektrumunda yer alan psikopatolojilerin sağaltımına katkı sağlayabileceğine işaret etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Üstbilişsel inançlar, motor dürtüsellik, dikkatte dürtüsellik, plan yapmama

Bildiri No:

17

Bildiri Başlığı:

Üstbilişler ve Kaygı İlişkisi

Yazarlar:

Gizem Hüröğlu - İstanbul Arel Üniversitesi

Serap Çakıcı - Boğaziçi Üniversitesi

Nurdil Cansu Işık - İstanbul Fatih Sultan Mehmet Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Sunumu Yapan Kişi:

Nurdil Cansu Işık - İstanbul Fatih Sultan Mehmet Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Bildiri Özeti:

Üstbilişler ve Kaygı İlişkisi

Gizem Hüröğlu^a & Serap Çakıcı^b & Nurdil Cansu Işık^c

^a *İstanbul Arel Üniversitesi, gizemhuroglu@arel.edu.tr*

^b *Boğaziçi Üniversitesi, serapalparslan@yahoo.com*

^c *İstanbul Fatih Sultan Mehmet Eğitim ve Araştırma Hastanesi, nurdilcansu@gmail.com*

Özet

Amaç: Kaygı bozukluklarının, bireylerinin hayatını birçok açıdan olumsuz yönde etkilediği bilinmektedir. Kaygı bozukluklarının tedavisi için önerilen, üçüncü kuşak bilişsel davranışçı psikoterapi yaklaşımlarından biri de üstbilişsel modeldir. Bu çalışmada kaygı ile ilişkisi olan üstbilişler, üstbilişsel model çerçevesinde incelenmiş ve literatürdeki diğer çalışmaların bulguları ile karşılaştırılmıştır.

Yöntem: Araştırmanın örneklemini, araştırmaya katılmaya gönüllü olan 300 kişiden oluşmaktadır. Araştırmada katılımcıların üstbilişsel inançlarını değerlendirmek için Üstbilişler Ölçeği-30, kaygı düzeylerini belirlemek için Sürekli Kaygı Ölçeği kullanılmıştır. Veriler SPSS 21 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Üstbilişsel inançlar ve kaygı arasındaki ilişkiler Pearson Korelasyon Analizi kullanılarak incelenmiştir. Üstbilişsel İnançlar Ölçeği-30'un alt boyutlarının her birinin kaygı üzerindeki etkisini inceleyebilmek amacıyla çoklu doğrusal regresyon analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Üstbilişler Ölçeği-30'un toplam puanları ve alt boyutlarından alınan puanlar ile Sürekli Kaygı Ölçeği'nden alınan toplam puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmuştur. Yapılan çoklu doğrusal regresyon analizi sonucunda, üstbilişlerin alt boyutu olan endişenin tehlikeli ve kontrol edilemez olduğuna odaklanan olumsuz inançlar, düşünceleri kontrol etme ihtiyacı ve bilişsel güvensizlik alt boyutlarının kaygı belirtilerini yordadığı bulunmuştur.

Sonuç: Literatür üstbilişsel inançların kaygıyı yordadığı konusunda hemfikir olmakla birlikte, kaygıyı yordayan üstbilişlerin alt boyutları arasında çelişkili bulgular mevcuttur. Bu araştırmada tartışmalara yeni bir bulgu eklenmiş, ortaya çıkan farklı sonuçlar demografik değişkenler üzerinden değerlendirilmiş ve

tartışılmıştır. Geçmişteki çalışmaların ışığında, mevcut çalışma kaygı bozukluklarının önlenmesine ve tedavi stratejilerinin geliştirilmesine katkı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Üstbilişsel İnançlar, Kaygı, Üstbilişsel Terapi

Bildiri No:

18

Bildiri Başlığı:

Anksiyete, Depresyon, Bilişsel Çarpıtma Düzeyleri ve Psikolojik İyi Oluş Arasındaki İlişki: Hemşirelik Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma

Yazarlar:

Arzu Yüksel - Aksaray Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü
Emel Bahadır Yılmaz - Giresun Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü

Sunumu Yapan Kişi:

Arzu Yüksel - Aksaray Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü

Bildiri Özeti:

**Anksiyete, Depresyon, Bilişsel Çarpıtma Düzeyleri ve Psikolojik İyi Oluş Arasındaki İlişki:
Hemşirelik Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma**

Dr.Öğr.Üyesi Arzu Yüksel*, Dr.Öğr.Üyesi Emel Bahadır Yılmaz**

*Aksaray Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Aksaray arzuyuksel76@gmail.com

**Giresun Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü Giresun ebahadiryilmaz@yahoo.com

Amaç: Bu araştırma hemşirelik öğrencilerinin anksiyete, depresyon, bilişsel çarpıtma düzeyleri ve psikolojik iyi oluş düzeyleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı olarak gerçekleştirilen araştırmanın evrenini, bir Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümünde 2016-2017 öğretim yılında öğrenim gören 421 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmaya katılmayı kabul eden 330 öğrenci örneklemini oluşturmuştur. Evrenin %78.38'üne ulaşılmıştır. Veriler, "Kişisel Bilgi Formu, Beck Depresyon Envanteri, Beck Anksiyete Envanteri, Bilişsel Çarpıtma Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği" ile toplanmıştır. Elde edilen veriler SPSS 23 istatistiksel paket programıyla değerlendirilmiştir. Verilerin analizinde yüzdelik dağılım, Kolmogorov-Smirnov, Kruskal Wallis Testi ve Mann Whitney U Testi kullanılmıştır.

Araştırmanın Etik Yönü: Araştırma ilgili Sağlık Bilimleri Fakültesi ve Aksaray Üniversitesi İnsan Araştırmaları Etik Kurulu'ndan yazılı izin alınarak yapılmıştır.

Bulgular: Öğrencilerin yaş ortalaması (20.77 ± 1.59) olup, %70'i kadın, %52.4'ü Anadolu Lisesi mezunudur. Araştırmada Beck Depresyon Envanteri Cronbach alfa değeri .87, Beck Anksiyete Envanteri Cronbach alfa değeri .94, Bilişsel Çarpıtma Ölçeği Cronbach alfa değeri .96 ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği Cronbach alfa değeri ise .91 olarak bulunmuştur.

Beck Depresyon Envanteri ile Beck Anksiyete Envanteri ($r = .388, p < 0.05$) ve Bilişsel Çarpıtma Ölçeği ($r = .471, p < 0.05$) arasında pozitif yönde orta bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Aynı şekilde Beck Anksiyete Envanteri ile Bilişsel Çarpıtma Ölçeği ($r = .454, p < 0.05$) arasında da pozitif yönde orta bir ilişki saptanmıştır. Psikolojik İyi Oluş Ölçeği ile Beck Anksiyete Envanteri ($r = -.285, p < 0.05$) , Beck Depresyon Envanteri ($r = -.373, p < 0.05$) ve Bilişsel Çarpıtma Ölçeği ($r = -.396, p < 0.05$) arasında negatif yönde orta bir ilişki belirlenmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin depresyon toplam puan ortalaması 12.45 ± 8.59 (min:0, max:45), anksiyete toplam puan ortalaması 16.34 ± 13.13 (min:0, max:55), bilişsel çarpıtma toplam puan ortalaması 84.02 ± 28.54 (min:40, max:174) ve psikolojik iyi oluş ölçeği puan ortalaması 41.16 ± 9.53 (min:8, max:56) olarak saptanmıştır.

Sonuç: Çalışmada öğrencilerin hafif düzeyde depresyon ve anksiyeteye sahip oldukları, bilişsel çarpıtma ölçeğinden ortalamanın altında ve psikolojik iyi oluş ölçeğinden ortalamanın üzerinde puan aldıkları saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Anksiyete, Depresyon, Bilişsel Çarpıtma, Psikolojik İyi Oluş, Hemşirelik Öğrencisi.

Bildiri No:

19

Bildiri Başlığı:

Üniversite Öğrencilerinin İlişkilerle İlgili Bilişsel Çarpıtmaları ve Öfke İfade Tarzları

Yazarlar:

Arzu Yüksel - Aksaray Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü

Emel Bahadır Yılmaz - Giresun Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü

Sunumu Yapan Kişi:

Arzu Yüksel - Aksaray Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü

Bildiri Özeti:

Üniversite Öğrencilerinin İlişkilerle İlgili Bilişsel Çarpıtmaları ve Öfke İfade Tarzları

Dr.Öğr.Üyesi Arzu Yüksel*, Dr.Öğr.Üyesi Emel Bahadır Yılmaz**

*Aksaray Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Aksaray arzuyuksel76@gmail.com

**Giresun Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü Giresun ebahadiryilmaz@yahoo.com

Amaç: Bu çalışma üniversite öğrencilerinin kişilerarası ilişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmaları ve öfke ifade tarzlarının incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı olarak gerçekleştirilen araştırmanın evrenini, bir Sağlık Bilimleri Fakültesinde 2016-2017 öğretim yılında öğrenim gören 629 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmaya katılmayı kabul eden 487 öğrenci örneklemi oluşturmuştur. Evrenin %77.42'sine ulaşılmıştır. Veriler, “Öğrenci Bilgi Formu”, “İlişkilerle İlgili Bilişsel Çarpıtmalar Ölçeği” ve “Sürekli Öfke-Öfke Tarz Ölçeği” ile toplanmıştır. Elde edilen veriler SPSS 23 istatistiksel paket programıyla değerlendirilmiştir. Verilerin analizinde yüzdelerik dağılımlar, t testi ve tek yönlü varyans analizi testlerinden yararlanılmıştır.

Araştırmanın Etik Yönü: Araştırma ilgili Sağlık Bilimleri Fakültesi ve Aksaray Üniversitesi İnsan Araştırmaları Etik Kurulu'ndan yazılı izin alınarak yapılmıştır.

Bulgular: Öğrencilerin yaş ortalaması (21.22 ± 2.11), %68.8'i Hemşirelik Bölümü, %31.2'si Sağlık Yönetimi öğrencisi, %69'u kadın, %47.6'sı Anadolu Lisesi mezunu ve %66.5'i bölümlerini isteyerek tercih etmişlerdir. Anne (%46.8) ve babalarının (%32) eğitimleri ilköğretim mezunu olup, %85.4 oranında anneleri ev hanımı, %38.2 oranında da babaları serbest meslek sahibidir. Öğrenciler (%74.5) ailelerinin gelir düzeyini ve (%66.7) kendi gelir düzeylerini orta düzeyde belirtmişlerdir. Öğrencilerin yarısından fazlasının (%64.7) herhangi bir sosyal aktivitesi bulunmamaktadır. Çalışmada ilişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmalar ölçeği Cronbach alfa değeri .80, sürekli öfke-öfke tarzı ölçeği Cronbach alfa değeri ise .82 olarak bulunmuştur.

Araştırmaya katılan öğrencilerin ilişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmalar genel toplam puan ortalaması 50.27 ± 10.63 (min:19, max:89), alt ölçek puan ortalamaları “yakınlıktan kaçınma” boyutunda 19.71 ± 5.67 , “gerçekçi olmayan ilişki beklentisi” boyutunda 21.39 ± 5.87 ve “zihin okuma” boyutunda 9.16 ± 2.64 olarak belirlenmiştir. Öğrencilerin; sürekli öfke tarzı puan ortalaması 21.77 ± 5.80 , öfke tarzı

ölçeği alt ölçek puan ortalamaları “kontrol altına alınmış öfke” boyutunda 22.76 ± 4.70 , “dışa vurulan öfke” boyutunda 16.78 ± 4.58 ve “içte tutulan öfke” boyutunda 17.05 ± 4.31 olarak saptanmıştır.

Sonuç: Çalışmada öğrencilerin ilişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmalar ölçeğinin “gerçekçi olmayan ilişki beklentisi” boyutunun diğer alt boyutlardan yüksek olduğu ve öfke tarzı ölçeği “kontrol altına alınmış öfke” boyutundan yüksek puan aldıkları saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kişilerarası İlişkiler, Öfke, Bilişsel Çarpıtma, Üniversite Öğrencisi.

Bildiri No:

20

Bildiri Başlığı:

Sosyal Anksiyete Bozukluğu Hastalarındaki Depresif Belirtilerde Metakognisyonların Rolü

Yazarlar:

Gül Ferda Cengiz - Bozok Üniversitesi, Psikiyatri Anabilim Dalı, Yozgat

Sunumu Yapan Kişi:

Gül Ferda Cengiz - Bozok Üniversitesi, Psikiyatri Anabilim Dalı, Yozgat

Bildiri Özeti:

AMAÇ: Sosyal anksiyete bozukluğu(SAB) depresyon için önemli bir risk faktörüdür. Yapılan bir çalışmada SAB olan hastaların majör depresyon geliştirme riski kontrollere göre 5 kat fazla bulunmuş. Yalnızca majör depresyonu olan hastalara kıyasla SAB ile birlikte depresyonu olan hastalarda daha düşük işlevsellik düzeyi, daha kötü yaşam kalitesi, daha erken depresyon başlangıcı, daha uzun depresif epizod süreleri, daha fazla suisidal düşünce, daha fazla alkol kullanım bozukluğu ve daha kötü tedavi sonuçlarının olduğu gösterilmiş. Bu nedenle SAB olan hastalarda depresyonun ortaya çıkması ve sürmesine yol açan faktörlerin belirlenmesi önem taşımaktadır. Önceki çalışmalarda SAB hastalarının depresyona yatkınlıkları daha şiddetli sosyal anksiyete belirtilerinin olmasıyla açıklanmaya çalışılmış, çekingen kişilik bozukluğunun da depresif komorbiditeyi artırdığı söylenmiş, metakognisyonların etkisine vurgu yapılmamıştır. Bu çalışmada SAB olan hastalarda sosyal anksiyete şiddeti ve çekingen kişilik bozukluğunun etkisi kontrol altına alınmadan önce ve sonra metakognisyonların depresyonla ilişkisinin araştırılması amaçlanmıştır.

YÖNTEM: Çalışmaya psikiyatri polikliniğine başvuran kırk SAB hastası alınmıştır. Katılımcılar DSM-IV için yapılandırılmış klinik görüşmelerle (SCID-I-II) değerlendirilmiştir. 24 hastada çekingen kişilik bozukluğu saptanmıştır. Katılan her hastaya sosyodemografik veri formu, Üstbiliş ölçeği-30(ÜBÖ-30), Liebowitz Sosyal Fobi Belirtileri Ölçeği, Beck Depresyon Envanteri (BDE) uygulanmıştır.

BULGULAR: BDE ile ÜBÖ-30 ölçeğinin toplam puanı ve kontrol edilemezlik – tehlike, bilişsel güven ve düşünceleri kontrol ihtiyacı alt ölçekleri arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı korelasyon saptanırken, olumlu inançlar ve bilişsel farkındalık alt ölçekleri arasında anlamlı korelasyon saptanmamıştır. Sosyal anksiyete şiddeti ve çekingen kişiliğin karıştırıcı etkisi kontrol altına alındıktan sonra da bulunan korelasyonlar anlamlılığını korumuştur.

SONUÇ: Çalışmanın sonuçları SAB hastalarındaki depresyonun sadece sosyal kaygının şiddeti ve çekingen kişilik bozukluğunun varlığıyla açıklanamayacağını göstermektedir. SAB'daki depresyon belirtilerinde metakognisyonların önemli rolünün olabileceğine işaret etmektedir. Bu bulgular SAB ve özellikle komorbid depresyonu olan hastalara işlevsel olmayan metakognitif inançlarını da hedef alan bir tedavi yaklaşımının uygulanmasının faydalı olabileceğini düşündürmektedir. Daha geniş örneklem grubunda çalışmanın tekrarlanmasının literatüre önemli katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: sosyal anksiyete bozukluğu, üstbiliş, metakognisyon, depresyon

Bildiri No:

21

Bildiri Başlığı:

Dikkat Eksikliği Hiperaktivite Bozukluğu Tanısı Almış Erişkinlerde Bilişsel Şemalar Karşılaştırmalı Bir Çalışma

Yazarlar:

Nihan Kavurmacı - Özel Ankara Güven Hastanesi

Sunumu Yapan Kişi:

Nihan KAVURMACI - Özel Ankara Güven Hastanesi

Bildiri Özeti:

DİKKAT EKSİKLİĞİ HİPERAKTİVİTE BOZUKLUĞU TANISI ALMIŞ ERİŞKİNLERDE BİLİŞSEL ŞEMALAR

KARŞILAŞTIRMALI BİR ÇALIŞMA

Nihan Kavurmacı

Özel Ankara Güven Hastanesi

nihankavurmaci@gmail.com

ÖZET

Anahtar Kelimeler: Bilişsel Davranışçı Terapi, Erişkin DEHB, Erken Dönem Uyumsuz Şemalar, Şema

AMAÇ:Dikkat Eksikliği Hiperaktivite Bozukluğu, erken çocukluk döneminde başlayan, etkileri erişkinlik döneminde de devam eden, gelişimsel bir sendromdur. Temel belirtileri; dikkat eksikliği, hiperaktivite ve dürtüsellik olan bu sendrom, bireylerin erişkinlik döneminde de kişiler arası ilişkiler, eğitim ve mesleki beceriler gibi alanlarda zorluk çekmelerine neden olur. Süregelen DEHB semptomlarının varlığı ve birey üzerindeki olumsuz etkileri, bu bireylerde çeşitli bilişsel şemaların gelişmesi aşamasında oldukça önemli bir role sahiptir. Şemalar, insanoğlunun hayatta karşılaştığı birçok olayı değerlendirmesine ve anlamasına yarayan bilişsel yapılar ve mantıksal kategoriler olarak tanımlanmıştır. Bu bağlamda, şema, olaylar karşısında, bireyin çocukluk yaşantılarından itibaren ebeveynleri ve çevresiyle kurmuş olduğu iletişimden elde ettikleri deneyimlerin sonucunda ortaya çıkan duygu ve düşünce kalıplarıdır. Bu çalışmada, Dikkat Eksikliği Hiperaktivite Bozukluğu tanısı almış erişkin bireylerin, bu tanıyı almamış erişkin bireylerle bilişsel şemalar bakımından karşılaştırılması amaçlanmıştır.

YÖNTEM:Araştırma örneklemini Ankara ili Çankaya ilçesinde bulunan özel bir muayenehanede, psikiyatrist hekim tarafından muayene edilmek suretiyle DEHB tanısı almış 26 birey ve bu bireylerle aynı sosyodemografik özelliklere sahip 26 DEHB tanısı almamış bireyden oluşmaktadır. Çalışmaya katılan kişilere Sosyodemografik Form, Erişkin Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu Kendi Bildirim Ölçeği, Wender-Utah Derecelendirme Ölçeği, Young Şema Ölçeği – Kısa Form 3, Sosyal Karşılaştırma Ölçeği, uygulanmıştır.

BULGULAR:Çalışmaya dahil edilen DEHB tanısı almış 26 bireyden oluşan grup, kontrol grubu ile, benzer sosyodemografik özellikler göstermektedir. Erişkin DEHB tanısı almış bireyler ile tanıyı almayan bireyler arasında; Young Şema Ölçeği- Kısa Form

3 (YŞÖ-KF3), kullanılarak incelenen şemalar açısından anlamlı farklılıklar bulunmuştur. SONUÇ: Bu çalışma, Erişkin DEHB tanısı almış bireylerde yaygın görülen bilişsel şemaların, bu tanıyı almamış bireylerde farklılık göstereceğini ortaya koymak amacıyla oluşturulmuştur. Erişkin DEHB tanısı almış bireyler, tanıyı almamış bireylere göre YŞÖ-KF3'te yer alan şema alanlarından; Duygusal Yoksunluk, Karamsarlık, Sosyal İzolasyon/Güvensizlik, Duyguları Bastırma, Onay Arayıcılık, İç İç Geçme/Bağımlılık, Ayrıcalıklılık/Yetersiz Özdenetim, Kendini Feda, Cezalandırılma, Yüksek Standartlar şemalarına göre değerlendirildiğinde anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

Bildiri No:

22

Bildiri Başlığı:

Evlilik Sorunu Yaşayan Çiftlerde Sosyodemografik Özellikler, İlişki İnançları Ve Çift Uyumunun Değerlendirilmesi.

Yazarlar:

Ayşegül Kervancıoğlu - ANKARA GAZİLER FTR EĞİTİM VE ARAŞTIRMA HASTANESİ
ÜNİVERSİTELER MAH. LODUMLU YOLU, BİLKENT, ÇANKAYA

Süheyla Bulut Doğan - ANKARA DIŞKAPI YILDIRIM BEYAZIT EAH, ZİRAAT MAH., ŞEHİT
ÖMER HALİSDEMİR CAD.NO:20 DIŞKAPI/ALTINDAĞ

Sunumu Yapan Kişi:

Ayşegül Kervancıoğlu - GAZİLER FTR EĞİTİM ARAŞTIRMA HASTANESİ

Bildiri Özeti:

Giriş ve Amaç: Evlilik sosyal bir kavram olmanın yanı sıra, kişilerin bireysel özellikleri, aile yapıları ve birbirleriyle olan ilişki biçimleri ile kendi özerkliklerini bir bütün içinde ortaya koydukları yakın bir ilişki biçimidir. Kişilerin bakış açıları ve inanç sistemleri bu ilişkiyi etkileyen faktörler arasında yer almaktadır. Bu tez çalışmasında evlilik sorunu yaşayan çiftlerdeki sosyodemografik özelliklerin saptanması, evlilik sorunu yaşayan ve yaşamayan çiftler arasındaki sosyodemografik özelliklerin, ilişki inançlarının ve çift uyumunun karşılaştırılması amaçlanmıştır.

Yöntem: Çalışmaya Dışkapı Yıldırım Beyazıt Eğitim ve Araştırma Hastanesi Psikiyatri Kliniği'ne evlilik sorunu (ES) ile başvuran 40 evli çift ve süregelen evlilik sorunu tariflemeyen ve bir psikiyatrik rahatsızlığı bulunmayan 37 evli çift kontrol grubu (KG) olarak dahil edilmiştir. Katılımcılar tarafımızca hazırlanan sosyodemografik veri formu, Çift Uyum Ölçeği (ÇUÖ) ve İlişki İnançları Ölçeği (İİÖ) ile değerlendirilmiştir.

Bulgular: ES ve KG arasında ÇUÖ'nin çift doyumu, çift bağlılığı, çiftin fikir birliği, duygusal ifade ve ÇUÖ toplam puan ortalamaları ve İİÖ Faktör 1(Birbirimize karşı tamamen açık ve dürüst olmalıyız) puanları bakımından istatistik olarak anlamlı farklılık vardır. ES ve KG erkeklerinin ÇUÖ toplam puan ve alt ölçek puanlarında, kadınlarının İİÖ Faktör 1 puanlarında anlamlı farklılık vardır. ES grubunda İİÖ ve ÇUÖ puanlarını cinsiyetlere göre karşılaştırdığımızda her iki grup arasında İİÖ Faktör 5(Birbirimizi değiştirebilmeliyiz), çift doyumu, çift bağlılığı, çiftin fikir birliği ve ÇUÖ toplam puan ortalamaları açısından anlamlı farklılık mevcuttur. ES grubunda İİÖ Faktör 6(Romantik idealizm) ile ÇUÖ'nin çift doyumu, çift bağlılığı, çiftin fikir birliği, duygusal ifade alt ölçeği ve ölçeğin toplam puanı arasında pozitif korelasyon saptanmıştır.

Sonuç: Çalışmamızda ES ve KG arasında ÇUÖ puanları arasında anlamlı farklılık olması testin klinik uygulamada etkinliğini bir kez daha desteklemektedir. İlişki inançlarının evlilik sorunu yaşayan ve yaşamayanlar arasında çok farklılık göstermediği, bazı akılcı olmayan inançların (romantik idealizm) beklenenin aksine evlilikte uyum ve doyumu arttırabileceği söylenebilir. Kadın ve erkeklerin evlilik ile ilgili inanç ve doyumları farklılık göstermektedir. Gelecekte cinsiyetler arası farklılıkların araştırılacağı çalışmalar planlanabilir.

Anahtar Kelimeler: evlilik, evlilik uyumu, ilişki inançları, işlevsel olmayan inançlar

Bildiri No:

23

Bildiri Başlığı:

Bir Yaratık (Slenderman) Korkusunun Bilişsel Davranışçı Terapi ile Ele Alınması: Okul Çağındaki İki Olgunun Başarılı Tedavi Süreci

Yazarlar:

Ferhat Yaylacı - Gaziosmanpaşa Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Psikiyatrisi AD, Tokat, Türkiye
Önder Küçük - Tokat Dr. Cevdet Aykan Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Çocuk Psikiyatrisi Kliniği, Tokat, Türkiye

Sunumu Yapan Kişi:

Ferhat Yaylacı - Gaziosmanpaşa Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Psikiyatrisi AD

Bildiri Özeti:

Bir Yaratık (Slenderman) Korkusunun Bilişsel Davranışçı Terapi ile Ele Alınması: Okul Çağındaki İki Olgunun Başarılı Tedavi Süreci

Anahtar Kelimeler: Korku, fobi, çocukluk çağı, bilişsel davranışçı terapi

Amaç: Korku çocuklar arasında yaygın bir duygudur ve gelişimin doğal bir parçasıdır. Çoğunlukla endişelenmemizi gerektirmeyen çocukluk çağı korkuları bazen, normalden bir bozukluğa kolaylıkla değişebilir. Normal korkuların aksine bir fobi, Marks'a (1969) göre durumun gerçekleriyle orantısız olan, mantıklı gerekçelerle açıklanamayan, istemli kontrolün ötesinde ve korkulan durumdan kaçınmaya yol açan bir korkudur. Bununla birlikte, Miller (1974) çocukluk çağı fobisine dikkat çekmiş ve Marks'ın (1969) fobi tanımını uzun bir süre devam etme, uyumsuz olma, yaş veya gelişim evrelerine özgü olmama şeklinde çocukluk çağı fobileri için genişletmiştir. Fobi, çocuk ve ergenlerde çoğu zaman bir tedavi gerektiren önemli bir problemdir. En başarılı tedavi protokolleri ise çocuğu korkulan nesnelere ve durumlara karşı alıştırmayı içerir. Buna ek olarak, fobik çocukların tedavisinde yoğun ebeveyn katılımı ihtiyacını da vurgulamak gerekir. Bu sunumda, çocukluk çağı fobilerine sahip olan okul çağındaki iki olgunun başarılı bilişsel davranışçı müdahale sürecinin paylaşımı ve tartışılması amaçlanmıştır.

Yöntem: Dokuz yaşında iki kız olgu. Üniversite hastanesi çocuk psikiyatrisi polikliniğine aileleri refakatinde farklı zamanlarda bir süredir olan karanlık, yaratık (slenderman) korkusu, ebeveynlerle birlikte yatma gibi kaçınma davranışları, bu davranışları engellendiğinde yoğun ağlama, uykuya dalma ve sürdürme güçlüğü nedeniyle başvurmuştur. Değerlendirme sonrası her iki olgu içinde korkunun aşırı ve ölçüsüz olduğu, uzun bir süredir devam ettiği ve kaçınma davranışlarına neden olduğu saptanmıştır. Bundan dolayı olgulardaki bu korkunun normal gelişimsel korkulardan farklı olarak fobik özellikler taşıdığı düşünülmüştür. Belirtilerinin ele alınmasında BDT kullanılmıştır. Müdahalenin olgularda etkisini değerlendirmek amacıyla Klinik Global İzlenim Ölçeği-Hastalık Şiddeti (KGİÖ-HS), Güçler ve Güçlükler Anketi (GGA) ve Çocuklar İçin Durumluk-Sürekli Kaygı Envanteri (ÇDSKE) kullanılmıştır. Bu ölçüm araçları müdahale öncesi uygulanmış ve müdahaleden sonra uygulama tekrarlanmıştır.

Bulgular: KGİÖ-HS her iki olgu içinde müdahale öncesi 4 (orta derecede hasta), müdahale sonrası ise 1 (normal, hasta değil) olarak değerlendirilmiştir. Kullanılan diğer ölçüm araçlarında da olumlu yönde değişimler saptanmıştır.

Sonuç: Olguların belirtilerinin ele alınmasında BDT etkin bulunmuştur.

Dr Ferhat YAYLACI¹, Dr Önder KÜÇÜK²

1.Gaziosmanpaşa Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Psikiyatrisi AD, Tokat, Türkiye

2.Dr. Cevdet Aykan Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Çocuk Psikiyatrisi Birimi, Tokat, Türkiye

Bildiri No:

24

Bildiri Başlığı:

İyisiyle kötüsüyle aşırı düşünme: Ruminasyonun erken dönem uyumsuz şemalar ve depresif belirtiler arasındaki ilişkide aracı rolü

Yazarlar:

Selmin Erdi-Gök - Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Özden Yalçinkaya-Alkar - Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Sunumu Yapan Kişi:

Özden Yalçinkaya-Alkar - Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Bildiri Özeti:

İyisiyle Kötüsüyle Aşırı Düşünme: Ruminasyonun Erken Dönem Uyumsuz Şemalar ve Depresif Belirtiler Arasındaki Aracı Rolü

Selmin Erdi-Gök

Özden Yalçinkaya-Alkar

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi*

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi*

selminerdi@gmail.com

ozdenalkar@yahoo.com

Amaç: Erken dönem uyumsuz şemalar; çocuklukta oluşan anı, duygu ve bilişleri içeren, kişinin kendisi ve diğerleri ile ilişkisine dair genel yaygın örüntülerdir (Young, Kolosko, ve Weishaar, 2003). Şemaların çeşitli psikopatolojilerle arasındaki ilişki literatürde kapsamlı bir şekilde tartışılmış ve kuramsal olarak ortaya konulmuştur. Çalışmalar, şemaların en yaygın psikopatolojilerden birisi olan depresyonu yordadığını göstermiştir (Stallard, 2007; Oei ve Baranoff, 2007). Depresyon sıklıkla ruminatif düşünme tarzı ile de ilişkilendirilmektedir. Ruminatif düşünme tarzı; depresif duygudurum ve nedenleri üzerine tekrarlayan düşünmeyi içerir ve bu bir kısır döngü içerisinde olumsuz duygudurumun ve depresif belirtilerin katlanarak artmasına sebep olur (Nolen-Hoeksema, 1991). Bu çalışmanın öncelikli amacı ruminatif düşünme tarzının 14 ayrı şema ve depresif belirtiler arasındaki ilişki üzerindeki aracı rolünü incelemektir. Bu bağlamda, öne çıkan şemaların içerikleri, özellikleri, çocuklukta ortak işlevleri ve bu şemaların yetişkinlikteki düşünce ve davranış örüntülerine yansımaları derinlemesine ele alınacaktır.

Yöntem: Çalışmanın katılımcıları yaşları 18 ve 42 arasında değişen (Ort. = 21.14, SS = 2.33), 713 üniversite öğrencisidir (546 kadın, 167 erkek). Değerlendirme araçları olarak Demografik Bilgi Formu, Beck Depresyon Envanteri (Hisli, 1988), Ruminatif Yanıt Ölçeği (Erdur-Baker ve Bugay, 2012) ve Young Şema Ölçeği Kısa Form-3 (Soygüt, Karaosmanoğlu, ve Çakır, 2009) kullanılmıştır. Ruminatif düşünme tarzının şemalar ve depresif belirtiler arasındaki bağlantılardaki aracı rolü Hayes (2013) tarafından geliştirilen PROCESS makrosu yardımıyla incelenmiştir.

Bulgular: Analizler ruminatif düşünme tarzının, aracı değişken olarak, depresif belirtiler ile ayrıcalıklılık/yetersiz özdenetim, onay arayıcılık, cezalandırılma ve yüksek standartlar şemaları arasındaki ilişkilerde görece daha büyük varyanslar (sırasıyla %69, %66, %58 ve %56) açıkladığını göstermiştir.

Sonuç: Bu çalışma ruminatif düşünce tarzının farklı şemalar ile depresif belirtiler arasındaki ilişkide aracı rolünü ortaya koymuştur. Bu aracı etkinin bazı şemalar için daha büyük olduğu görülmüştür. Bu bulguların muhtemel açıklayıcıları ve ruminasyonun bu şemalardaki özgün rolü tartışılarak, şema-ruminasyon-depresyon üçgeni yakından incelenecektir.

Anahtar kelimeler: Erken dönem uyumsuz şemalar, ruminasyon, depresyon, aracı değişken

*Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Esenboğa Yerleşkesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Psikoloji Bölümü, Ankara.

REFERANSLAR

Erdur-Baker, O. & Bugay, A. (2012). The Turkish version of the Ruminative Response Scale: An examination of its reliability and validity. *The International Journal of Educational and Psychological Assessment*, 10(2), 1-16.

Hayes, A. F. (2013). *Introduction to Mediation, Moderation, and Conditional Process Analysis: A regression-based Approach*. Guilford Press.

Hisli, N. (1988). Beck depresyon envanterinin geçerliliği üzerine bir çalışma. *Psikoloji Dergisi*, 6(22), 118-122.

Nolen-Hoeksema, S. (1991). Responses to depression and their effects on the duration of depressive episodes. *Journal of Abnormal Psychology*, 100, 569- 582.

Oei, T. P. S., & Baranoff, J. (2007). Young schema questionnaire: review of psychometric and measurement issues. *Australian Journal of Psychology*, 59(2), 78-86.

Soygüt, G., Karaosmanoğlu, A., & Çakır, Z. (2009). Erken yaş dönemi uyumsuz şemaların değerlendirilmesi: Young Şema ölçeği kısa form-3'ün psikometrik özelliklerine ilişkin bir inceleme. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 20(1), 75-84.

Stallard, P. (2007). Early maladaptive schemas in children: stability and differences between a community and a clinic referred sample. *Clinical Psychology and Psychotherapy*, 14, 10-24.

Young, J. E., Klosko, J. S., & Weishaar, M. E. (2003). *Schema Therapy: A Practitioner's Guide*. New York: The Guilford Press.

Bildiri No:

26

Bildiri Başlığı:

İnternette Oyun Oynama Bozukluğu Ölçeğinin Türkçe Versiyonunun Psikometrik Özellikleri

Yazarlar:

Hasan Hüseyin Seçilmiş -

Özden Yalçinkaya Alkar - Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Sunumu Yapan Kişi:

Özden Yalçinkaya Alkar - Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Bildiri Özeti:

İnternette Oyun Oynama Bozukluğu Ölçeğinin Türkçe Versiyonunun Psikometrik Özellikleri

Hasan Hüseyin Seçilmiş

Özden Yalçinkaya Alkar

hasansecilmiss@gmail.com

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

ozdenalkar@yahoo.com

Özet

Amaç: Bu araştırmanın amacı İnternette oyun oynama bozukluğu ölçeğini (İOOBÖ) Türkçe'ye uyarlamak ve ölçeğin psikometrik özelliklerinin incelenmesidir. Çevrimiçi oyun bağımlılığı son yıllarda giderek artan bir şekilde araştırmaların ilgi odağı olmaktadır. DSM-V' in yayınlanmasıyla birlikte bu olgunun İnternette oyun oynama bozukluğu (İOOB) olarak ele alınması önerilmiş ve yeni bir ölçüm modeli oluşturulmuştur. Bu ölçüm modeli 9 faktörlü olup bozukluğun hem bilişsel hem de davranışsal bileşenlerini değerlendirmektedir. Özellikle bazı ülkelerde (Amerika Birleşik Devletleri ve Çin gibi) ciddi bir halk sağlığı problemi haline gelen bu bozukluk Türkiye'nin nüfus yapısı da göz önüne alındığında üzerinde durulması gereken bir sorundur.

Yöntem: Araştırmanın örneklemini 15 yaş ve üzeri çevrimiçi oyun oynayan 182 kişi oluşturmaktadır. Katılımcılara depresyon, stres, kaygı, öz-güven ve yaşam doyumu ölçüm araçlarından oluşan bir ölçek seti uygulanmıştır. Ölçeğin psikometrik özellikleri doğrulayıcı faktör analizi (DFA), iç tutarlılık analizi ve diğer ölçme araçları ile olan korelasyonlarına bakılarak incelenmiştir.

Bulgular: DFA'dan elde edilen sonuçlara göre İOOBÖ Türkçe versiyonun yapı geçerliliğinin uygun olduğunu göstermiştir. Ölçeğin Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı .94 olarak bulunmuştur. İOOBÖ'nün diğer ölçeklerle korelasyonlarına bakıldığında anksiyete, depresyon ve stresle ($r=.44$; $r=.43$ ve $r=.49$, $p<.05$) anlamlı bir ilişki bulunurken yaşam doyumu ve öz-güvenle arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır.

Sonuç: Araştırmanın bulguları İOOBÖ Türkçe versiyonun geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı olduğunu göstermektedir. İOOBÖ'nün hem ülkemizde yapılacak araştırmalarda hem de oyun oynama problemi olan kişilerin değerlendirilmesinde kullanılması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: İnternette oyun oynama bozukluğu ölçeği, geçerlik, güvenilirlik.

Bildiri No:

28

Bildiri Başlığı:

Tıp Fakültesi Öğrencilerinde Kognitif ve Emosyonel Sınav Kaygısı ile Durumluk-Sürekli Kaygı İlişkisi

Yazarlar:

Bengü Yücens - Afyon Kocatepe Üniversitesi Tıp Fakültesi

Yasir Şafak - T.C. Sağlık Bakanlığı Sağlık Bilimleri Üniversitesi Dışkapı Yıldırım Beyazıt Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Ahmet Üzer - Afyon Kocatepe Üniversitesi Tıp Fakültesi

Sunumu Yapan Kişi:

Bengü Yücens - Afyon Kocatepe Üniversitesi Tıp Fakültesi

Bildiri Özeti:

AMAÇ: Sınav kaygısı, endişe etme (kognitif) ve duygusallık (emosyonel) olarak iki ayrı boyutta değerlendirilmektedir. Endişe etme; kişinin değerlendirildiği durumlardaki kognitif tepkileridir, duygusallık ise artmış fizyolojik tepkilerin farkındalığıdır. Durumluk kaygı, geçici durumlarda ortaya çıkan normal bir kaygı, sürekli kaygı ise sağlıklı kaygı olarak kabul görmektedir. Tıp Fakültesi öğrencileri öğrenim süreçleri boyunca akademik stresörleri yoğun olarak deneyimlediklerinden sınav kaygısı boyutlarının değerlendirilebileceği bir popülasyondur. Bu çalışmada Tıp Fakültesi öğrencilerinde kognitif sınav kaygısı ile endişe etme-duygusallık, durumluk-sürekli kaygı arasındaki ilişkinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

YÖNTEM: Çalışmaya katılan 110 Tıp Fakültesi öğrencisine Kognitif Sınav Kaygısı Ölçeği (KSKÖ), Sınav Kaygısı Envanteri (SKE), Durumluk-Süreklilik Kaygı Envanteri (STAI), Beck Depresyon Envanteri (BDE), Beck Anksiyete Envanteri (BAE) uygulandı. SKE'den ≤ 36 puan alanlar sınav kaygısı olmayan grup ($n=41$), ≥ 37 puan alanlar sınav kaygısı olan grup ($n=69$) olarak değerlendirildi.

BULGULAR: Sınav kaygısı olan ve olmayan gruplar arasında KSKÖ ($p<0.001$), STAI-Durumluk ($p=0.023$), STAI-Süreklilik ($p<0.001$), BDE ($p<0.001$), BAE-Kognitif ($p=0.002$), BAE-somatik ($p=0.034$), BAE-toplam ($p=0.05$) ölçek puanları açısından istatistiksel anlamlı farklılık saptandı. Sınav kaygısı olanlarda KSKÖ ile STAI-Durumluk ($r=0.43$, $p<0.001$), STAI-Süreklilik ($r=0.43$, $p<0.001$), SKE-Worry ($r=0.41$, $p<0.001$), SKE-Toplam ($r=0.29$, $p<0.013$), BDE ($r=0.41$, $p<0.001$), BAE-Kognitif ($r=0.34$, $p=0.004$), BAE-Toplam ($r=0.27$, $p=0.021$) arasında anlamlı korelasyon saptandı ancak SKE-Emotionality ($p=0.519$) ve BAE-Somatik ($p=0.119$) arasında anlamlı korelasyon saptanmadı. Lineer regresyon analiziyle KSKÖ'nün bağımlı değişken alındığı modellerde sınav kaygısı olanlarda STAI-Süreklilik ($\text{AdjR}^2=0.172$) ve SKE-Worry ($\text{AdjR}^2=0.238$), sınav kaygısı olmayanlarda ise sadece SKE-Worry ($\text{AdjR}^2=0.172$) prediktör olarak saptandı.

SONUÇ: Çalışmamızda kognitif sınav kaygısı ile endişe etme ve sürekli kaygı arasında saptanan pozitif yönde anlamlı ilişki literatürle uyumludur. Spielberger'e göre de sınav kaygısı sürekli kaygının özgül bir formudur. Yapılan çalışmalarda sınav kaygısı olanlara kognitif müdahaleler sonrası durumluk kaygı puanlarının anlamlı derecede değişmemesi sınav kaygısının durumluk kaygıdan ziyade sürekli kaygı ve endişeyle ilişkili olduğu yönünde yorumlanmıştır. Sınav kaygısının kognitif boyutu ile endişe etme ve sürekli kaygı ilişkisinin belirlenmesinin sınav kaygısının kognitif davranışçı tedavi yöntemlerine katkı sağlayabileceği öngörülmektedir.

Bildiri No:

29

Bildiri Başlığı:

Hafif Ve Orta Şiddetli Depresyon İçin Web ve Mobil Tabanlı Problem Çözümü Terapisinin Kullanılabilirlik Ve Kabul Edilirlik Açısından Değerlendirilmesi

Yazarlar:

Burçin Ünlü İnce - ODTÜ Enformatik Enstitüsü, Ankara, Türkiye
Didem Gökçay - ODTÜ Enformatik Enstitüsü, Ankara, Türkiye
Ece Dinçer - ODTÜ Enformatik Enstitüsü, Ankara, Türkiye
Heleen Riper - VU Üniversitesi, Amsterdam, Hollanda
Pim Cuijpers - VU Üniversitesi, Amsterdam, Hollanda

Sunumu Yapan Kişi:

Burçin Ünlü İnce - ODTÜ Enformatik Enstitüsü, Ankara, Türkiye

Bildiri Özeti:

Amaç: Türkiye’de depresyon prevalansı yaklaşık %4,4¹ olup, ruh sağlığı hizmetlerinde ciddi yetersizlikler vardır². Sağlık hizmetlerindeki açık, bilişsel davranışçı müdahalelerin çevrim içi hizmetler olarak sunulması gibi yenilikçi yaklaşımlarla azaltılabilir.

Yöntem: Bu çalışmada, Her Şey Kontrol Altında (HŞKA) adlı Çözüm Odaklı çevrimiçi terapinin web ve mobil uygulamaları geliştirilmiş olup, bunların kullanılabilirliği ve kabul edilebilirliği öğrenci ve terapistler tarafından değerlendirilmiştir. Çalışmanın nicel değerlendirmesi için Çetin Kaya³ tarafından geliştirilen bir anket kullanılmıştır. Demografik bilgiler ve e-hizmetlerin genel kullanımı hakkında 40 maddeden oluşan kabul edilebilirlik ilgili sorular aracılığıyla, beklenen yarar, beklenilen yarar, e-hizmet kullanma amacı, algılanan davranışsal kontrol gibi konularda değerlendirme yapılmıştır. Katılımcılar, ayrıca uygulama üzerinde 5 küçük görev yerine getirerek (örn. şifre güncelleme, terapistle mesaj gönderme) görevlerin kolaylığını 1’den (en kötü) 5’e (en iyi) kadar değerlendirmiştir. Çalışmanın nitel kısmı için odak grupları oluşturulup görüşme yapılmıştır: müdahalenin kullanımı, kabul edilebilirliği, içeriği ve kültürel adaptasyonu ile ilgili uygulamalara özgü rehber sorular sorulmuştur³.

Bulgular: Web uygulaması toplamda 4 odak grubundan oluşan 22 öğrenci ve 5 terapist tarafından değerlendirilmiştir. Tüm katılımcılar çeşitli mobil servisleri kullandıklarını belirtmiştir. Küçük görevlerin kolaylığına öğrenciler 4.14 ya da daha yüksek puanlar, terapistler ise 3.6 ve üzeri puanlar vermiştir. Her iki grup da kabul edilebilirliği orta ila yüksek derecede değerlendirmiştir (tablo 1). Algılanan aynı anda birçok yerde olma etkisine ($p=.049$) ve algılanan uygulama hareketliliğine ($p=.03$) öğrenciler terapistlere oranla çok daha yüksek puanlar vermiştir. Mobil uygulama ise 2 odak grubundan oluşan toplam 28 öğrenci tarafından değerlendirilmiştir. Web uygulaması ile benzer değerlendirmeler elde edilmiştir. E-hizmet güvenilirliği orta ve kişiselleştirmeye verilen değer yüksek olarak değerlendirilmiştir. Tüm katılımcılar güven ve güvenliğin önemli faktörler olduğunu belirtmiştir.

Tartışma: Bu bulgulara göre, web ve mobil uygulamaların kullanılabilirliği ve kabul edilebilirliği orta ile yüksek olarak değerlendirilmiş olup, güven ve güvenlik konularının önemi anlaşılmıştır.

Anahtar sözcükler: Depresyon, Mobil Uygulama, Bilişsel Davranışçı Terapi, Çözüm Odaklı Terapi

Kaynak

1. WHO. Infographic - Depression in Turkey. 2017; <https://gateway.euro.who.int/media/1437/infograph-mental-health-turkey-en.pdf>. Erişim tarihi 13 Nisan, 2018.
2. RUSİHAK. *Akıl ve Ruh Sağlığı Alanında İnsan Hakları 2008 Türkiye Raporu - Sorunlar ve Çözüm Önerileri*. Istanbul, Turkey: Ruh Sağlığında İnsan Hakları Girişimi Derneği;2008.
3. Çetin Kaya Y. *Identification of factors affecting the e-service adoption: an empirical investigation* [Doktora Tezi]. Ankara: Bilişim Sistemleri Bölümü, Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ); 2014.

Bildiri No:

30

Bildiri Başlığı:

BLUMIA NERVOSA TANILI DÖRT ERGENDE BİLİŞSEL DAVRANIŞÇI TERAPİ YÖNELİMLİ
GRUP PSİKOTERAPİSİ UYGULAMASI

Yazarlar:

Önder Küçük - Tokat Dr. Cevdet Aykan Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesi Çocuk ve Ergen Ruh
Sağlığı Birimi
Ferhat Yaylacı - Gaziosmanpaşa Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı Anabilim Dalı

Sunumu Yapan Kişi:

Önder Küçük - Tokat Dr. Cevdet Aykan Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesi Çocuk ve Ergen Ruh
Sağlığı Birimi

Bildiri Özeti:

Giriş

Blumiya nevroza (BN), tıknırcasına yeme atakları, kilo almaktan sakınmak için uygunsuz dengeleyici davranışlar ve bu davranışlarla ilgili utanç hissetme ile karakterize psikiyatrik bir bozukluktur. BN'nin yaşam boyu yaygınlığının %2-4 arası olduğu tahmin edilmektedir. BN'de psikiyatrik eş tanı sıklıkla gözlenir ve uygunsuz dengeleyici davranışlara bağlı gelişen fiziksel sorunlarla karşılaşılır. Psikiyatrik eş tanı olarak sıklıkla depresyon eşlik eder ve fiziksel olarak kusmaya bağlı hipokalemi ve gastrointestinal sorunlar gözlenir.

BN'de Bilişsel Davranışçı Terapi (BDT), etkili baş etme mekanizmalarını geliştirerek bulimik belirtileri sürdüren davranışları ve düşünceleri tanımak ve değiştirmeyi amaçlar. BDT, anormal yeme alışkanlıklarını ve davranışlarını hedef almakta ve gıda, beden imgesi, kilo ve vücut şekli ile ilgili altta yatan çarpık düşüncelere ulaşmaktadır. BDT yaklaşımı en sık araştırılan tedavidir; ölçülebilir ve yarı yapılandırılmış olması araştırma çalışmalarında yaygın olarak kullanımına olanak sağlar. BN'li bireyler için BDT'nin etkinliği, bireysel bağlamda gösterilmekle birlikte, az sayıda çalışmada grup şeklinde BDT'nin de bireysel BDT gibi etkin olduğu gösterilmiştir.

Bireysel terapi, kişinin zorluklarının daha spesifik bir formülasyonuna ve terapinin bunlara göre uyarlanmasına izin verebilir. Diğer yandan, BN için grup psikoterapisi, utanç verici deneyimleri normalleştirme potansiyeli ve tedavi için motivasyonu arttırabilmesi ve daha kısa bekleme süreleri nedeniyle bireyselden daha etkili olabilir. Bu sunumda BN tanılı dört ergene BN için bütünleştirici grup tedavisi uygulamasının tartışılması amaçlanmıştır.

Yöntem

Çocuk ve ergen ruh sağlığı polikliniğine başvuran BN tanısı almış dört ergen BDT yönelimli grup psikoterapisi uygulamasına alınmıştır. Reis ve Miller'in "BN için Bütünleştirici Grup Terapisi" kitabı esas alınarak 12 oturum tamamlanmıştır. Müdahalenin olgulara etkisini değerlendirmek amacıyla Yeme Bozuklukları Değerlendirme Ölçeği , Blumia Nervosa Değişim Evreleri Ölçeği, Klinik Global İzlenim Ölçeği-Hastalık Şiddeti (KGİÖ-HS) uygulanmıştır.

Bulgular

Dört olgudan ikisinde ölçeklere göre anlamlı düzeyde iyileşme gözlenmekle birlikte olguların birinde herhangi bir iyileşme gözlenmemiş, birinde ise kısmi ölçüde iyileşme gözlenmiştir.

Sonuç

Uygun olarak seçilen olgularda BDT yönelimli grup psikoterapisinin etkin olduğu saptanmıştır.

Bildiri No:

33

Bildiri Başlığı:

Ana-Baba Aracılığı, Bağlanma ve Dürtüsellğin Ergenlerin Problemli İnternet Kullanımlarına Etkisi

Yazarlar:

Derya Atalan Ergin - Milli Eğitim Bakanlığı

Emine Gül Kapçı - Ankara Üniversitesi

Sunumu Yapan Kişi:

Derya Atalan Ergin - Milli Eğitim Bakanlığı

Bildiri Özeti:

Amaç: İnternet ergenlere fırsatlar sağladığı kadar zorluklara da neden olmaktadır. İnternetin olumsuz etkilerinin en önemlilerinden biri Problemli İnternet Kullanımıdır (PİK). PİK bireylerin yaşamının psikolojik ve sosyal alanlarında, okul ve/ya da işte güçlükler yaratan İnternet kullanımı olarak tanımlanmaktadır (Beard & Wolf, 2001). PİK İnternet kullanımının hem işlevsel olmayan düşünceler gibi bilişsel hem de çekilme, tolerans gibi davranışsal boyutlarını içermektedir. PİK ana- baba aracılığı (Chang ve ark., 2015), dürtüsellik (Meerkeek, van den Eijnden, Franken & Garretsen, 2010) ve ana-babaya bağlanma (Atwood, 2016) ile ilişkilidir. Bu çalışmanın temel amacı ana-baba aracılığı (aktif, kısıtlayıcı ve izleme) ve dürtüsellğin PİK ile korkulu ve kayıtsız bağlanma arasında aracılık rolünü değerlendirmektir. Bu amaçla bağlanma biçimleri, ana-baba aracılığı ve dürtüsellğin PİK üzerindeki doğrudan ve dolaylı etkileri incelenmiştir.

Yöntem: Çalışmanın katılımcıları Ankara’da bulunan üç ortaokulda yaşları 10-15 arasında değişen toplam 708 öğrenciden (338 erkek, 369 kız) oluşmaktadır. Katılımcıların yaş ortalaması 12.48 (SS=1.11). Veriler “İlişki Ölçekleri Anketi”, “Conners-Wells Ergen Özbebildirim Ölçeği Hiperetkinlik/Dürtüsellik Alt Boyutu” ile araştırmacılar tarafından geliştirilen “İşlevsel Olmayan İnternet Kullanımı Ölçeği” ve “İnternet Kullanımında Ana-Baba Aracılığı Ölçeği” ile toplanmıştır. Aracılık etkisinin değerlendirilmesinde Yapısal Eşitlik Modeli kullanılmıştır.

Bulgular: Çalışmanın bulguları bağlanma biçimleri ve dürtüsellğin PİK ile negatif, ana-baba aracılığının ise PİK ile pozitif ilişkisini göstermiştir. Ayrıca kayıtsız bağlanma ile PİK arasındaki ilişkide ana-baba aracılığı ve dürtüsellğin tam aracı, korkulu bağlanma ve PİK arasındaki ilişkide ise dürtüsellğin kısmi aracı etkisi gösterilmiştir.

Sonuç: Bulgular doğrultusunda PİK’in en önemli yordayıcısının dürtüsellik olduğu belirtilebilir. Bu nedenle ileri araştırmalarda dürtüsellikle ilişkili etmenlerin araştırılmasının önemli olduğu düşünülmektedir. Ana-baba aracılığı ise PİK üzerinde negatif etkilidir. Ergenlerde PİK düzeyini düşürmede ya da PİK’i önlemede özellikle dürtüsellğin iyi gözlenmesinin ve ana-baba aracılığı konusunda ana-babaların bilgi ve beceri kazanmalarını sağlayabilecek eğitim programlarının konu hakkındaki araştırma sonuçları doğrultusunda oluşturularak uygulanmasının önemli olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Problemli İnternet Kullanımı, bağlanma, dürtüsellik, ana-baba aracılığı

Not: Bu çalışma Ankara Üniversitesi Eğitim Psikolojisi Bölümü’nde Prof. Dr. Emine Gül Kapçı danışmanlığında Derya Atalan Ergin tarafından yapılan doktora tezinden üretilmiştir.

Bildiri No:

35

Bildiri Başlığı:

Bağlanma Örüntüleri ve Psikolojik İyilik Hali Arasındaki İlişkilerde Duygu Düzenlenmenin Rolü

Yazarlar:

Buse Şencan - Hacettepe Üniversitesi

Sait Uluç - Hacettepe Üniversitesi

Sunumu Yapan Kişi:

Buse Şencan - Hacettepe Üniversitesi

Bildiri Özeti:

Bağlanma Örüntüleri ve Psikolojik İyilik Hali Arasındaki İlişkilerde Duygu Düzenlenmenin Rolü

Buse Şencan

Sait Uluç

Hacettepe Üniversitesi

Hacettepe Üniversitesi

busesencan@gmail.com

psysait@gmail.com

ÖZET

Amaç: Bu çalışmada bağlanma ile psikolojik iyilik hali arasındaki ilişkide duygu düzenlemenin rolüne yönelik bir model geliştirilmesi amaçlanmıştır. Bu çalışma kapsamında duygu düzenleme, duygusal şemalar ve olumsuz duygulara yönelik tolerans eksikliği olarak ele alınmıştır. **Yöntem:** Katılımcılar Hacettepe Üniversitesi'nin çeşitli bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerden oluşmaktadır. Araştırmanın örneklemini 178'i kadın ve 113'ü erkek olmak üzere 291 kişi olarak belirlenmiştir. Araştırmada veri toplama amacıyla İlişki Ölçekleri Anketi, Leahy Duygusal Şema Ölçeği, Duygusal Zorlanmaya Toleranssızlık İndeksi, Belirti Tarama Listesi kullanılmıştır. **Bulgular:** Araştırma kapsamında duygusal şemalar modeli olarak adlandırılan model kadınlar ve erkekler için ayrı ayrı değerlendirilmiştir. Kadınlar için oluşturulan duygusal şemalar modeli incelendiğinde, kaygılı bağlanma örüntüsüne sahip kadınların psikolojik belirti düzeylerinin ve duygusal zorlanmaya tolerans eksikliklerinin duygusal şemalar tarafından etkilendiği görülmektedir. Erkekler için oluşturulan duygusal şemalar modeli değerlendirildiğinde ise, kaygılı ve kaçınıcı bağlanma örüntüsüne sahip erkeklerin modelde farklı örüntüler sergilemeleri dikkat çekici bir bulgu olarak karşımıza çıkmaktadır. Kaygılı bağlanma örüntüsüne sahip erkekler için bu model incelendiğinde, psikolojik belirti düzeyinin ve duygusal zorlanmaya tolerans düzeyinin duygusal şemalar tarafından yordandığı gözlenmiştir. Kaçınıcı bağlanma örüntüsüne sahip erkekler için geliştirilen duygusal şemalar modelinde ise, bu bireylerin işlevsel olmayan duygusal şemalara ve düşük duygusal zorlanmaya tolerans düzeyine sahip olmamalarına rağmen psikolojik belirti göstermeye yatkın oldukları gözlenmiştir. **Sonuç:** Yapılan model testleri sonucunda, duygusal şemalar modelinin psikolojik belirti düzeyine hangi noktalardan müdahale edilebileceği

konusunda ışıık tutabileceği görölmüştür. Araştırmanın klinik doğurgularının klinik gözlemlerle örtüşmesi ve klinik bulguları destekleyici nitelikte olması çalışmanın önemli noktalarını oluşturmaktadır.

Anahtar Sözcükler: Bağlanma Örüntüleri , Duygusal Şemalar ,Duygusal Zorlantıya Tolerans , Psikolojik İyilik Hali

Bildiri No:

37

Bildiri Başlığı:

Mükemmeliyetçilik Psikoeğitim Programının Annelerin Mükemmeliyetçilik ve Çocukların Kaygı Düzeylerine Etkisi

Yazarlar:

Mehmet Uzun - M.E.B. Şehit Astsubay Ümit Başaran İlkokulu/İzmir
Tolga Günvar - D.E.Ü. Tıp Fakültesi/Aile Hekimliği A.B.D.

Sunumu Yapan Kişi:

Mehmet Uzun - M.E.B. Şehit Astsubay Ümit Başaran İlkokulu/İzmir

Bildiri Özeti:

Mükemmeliyetçilik Psikoeğitim Programının Annelerin Mükemmeliyetçilik ve Çocukların Kaygı Düzeylerine Etkisi

Mehmet Uzun

Tolga Günvar

M.E.B. Şehit Astsubay Ümit Başaran İlkokulu

D.E.Ü. Tıp Fakültesi/Aile Hekimliği A.B.D.

Amaç

Bu araştırmanın temel amacı annelere yönelik hazırlanan Bilişsel Davranışçı Terapi temelli Mükemmeliyetçilik Psikoeğitim programının annelerin mükemmeliyetçilik düzeyleri ve 9-12 yaş aralığındaki çocuklarının kaygı düzeylerine etkilerinin araştırılmasıdır.

Yöntem

Çalışma, 2016-2017 eğitim-öğretim yılında resmi bir ilkokulda eğitim gören çocuklar ve anneleri ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmada kapsamında 2x3'lük (deney-kontrol grubu, ön test-son test- izleme testi ölçümlü) deneysel desen kullanılmıştır. Deney ve kontrol gruplarının belirlenmesi amacıyla 417 anneye, "Çok Boyutlu Mükemmeliyetçilik Ölçeği (Oral, 1999)" ve çocuklarına "Çocuklar İçin Sürekli Kaygı Envanteri (Özusta, 1993)" uygulanmıştır. Ölçüm sonucunda sağlıklı veriler değerlendirilerek anne ve çocuklardan ortalamanın üzerinde puan alanlar eşleştirilmiş ve annelerden yansız bir biçimde 14'er kişilik deney ve kontrol grubu oluşturulmuştur.

Uygulama aşamasında deney grubunda yer alan anneler ile ön görüşme haricinde, haftada bir gün olmak üzere sekiz oturumluk "Mükemmeliyetçilik Psikoeğitim Programı" yürütülmüştür. Kontrol grubunda yer alan anneler ile herhangi bir çalışma yürütülmemiştir. Deney grubu ile yürütülen çalışmadan bir hafta sonra çalışmaya dâhil edilen anne ve çocuklara son test uygulaması yapılmıştır. Bunun yanında uygulanan programın etkisinin kalıcılığını değerlendirmek amacıyla 3 ay sonra izleme testi uygulanmıştır. Çalışma kapsamında elde edilen verilerin çözümlenmesinde Mann Whitney U ve Friedman testleri kullanılmış, istatistiksel işlemlerde anlamlılık düzeyi .05 olarak belirlenmiştir.

Bulgular

Araştırma sonucunda, uygulanan mükemmeliyetçilik psikoeğitim programının annelerin mükemmeliyetçilik alt boyutları ve toplam puan düzeyi üzerinde anlamlı derecede etkisinin olduğu, kazanılan bu etkinin 3 ay sonra yapılan izleme testinde kalıcılığını koruduğu tespit edilmiştir. Çocuklar açısından ise annesi deney grubunda bulunan çocukların kaygı düzeyinin, annesi kontrol grubunda bulunan çocukların kaygı düzeylerine göre uygulama sonrası son test ölçümünde anlamlı bir farklılık gözlenmez iken 3 ay sonra yapılan izleme testinde annesi deney grubunda bulunan çocukların kaygı puan ortalamasının, annesi kontrol grubunda yer alan çocuklara göre anlamlı derecede daha düşük olduğu belirlenmiştir.

Sonuç: Araştırma kapsamında uygulanan mükemmeliyetçilik psikoeğitim programının annelerin mükemmeliyetçilik düzeyleri ile çocuklarının kaygı düzeylerinin azaltılmasında etkili bir yöntem olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Psikoeğitim, Mükemmeliyetçilik, Kaygı.

Bildiri No:

38

Bildiri Başlığı:

Değerlendirilme Korkuları ile Sosyal Kaygı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Benlik Saygısı ve Kendilik Algısının Aracı Rolü

Yazarlar:

Battal Göktürk Gök - Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi
Özden Yalçinkaya-Alkar - Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Sunumu Yapan Kişi:

Battal Göktürk Gök - Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Bildiri Özeti:

Değerlendirilme Korkuları ile Sosyal Kaygı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi:

Benlik Saygısı ve Kendilik Algısının Aracı Rolü

Battal Göktürk Gök

Özden Yalçinkaya-Alkar

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi

Ankara Yıldırım Beyazıt

Üniversitesi

Amaç: Bu çalışmanın amacı değerlendirilme korkularının (olumlu ve olumsuz değerlendirilme korkusu) sosyal kaygı üzerindeki yordayıcı etkilerini ölçmek ve bu etkiye benlik saygısı ve kendilik algısının aracılık rolünün olup olmadığını araştırmaktır. **Yöntem:** Araştırmanın örneklemini çeşitli fakülte ve bölümlerde lisans eğitimine devam eden 568 üniversite öğrencisi (421 kadın, %74.1; 147 erkek, %25.9) oluşturmaktadır. Katılımcılara Liebowitz Sosyal Kaygı Ölçeği (LSKÖ), Olumsuz Değerlendirilme Korkusu Kısa Formu-II (ODKÖ-II), Olumlu Değerlendirilme Korkusu Ölçeği, Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği, Tekrarlayıcı Düşünme Ölçeği (TDÖ) ve Sosyal Karşılaştırma Ölçeği (SKÖ) uygulanmıştır. Araştırmadaki değişkenlerin, sosyal kaygı üzerindeki yordayıcı etkisini ölçmek için hiyerarşik regresyon analizi gerçekleştirilmiştir. **Bulgular:** Analizler sonucunda sosyal kaygı, olumlu ve olumsuz değerlendirilme korkusu, benlik saygısı, kendilik algısı ve olay sonrası ruminasyon arasındaki ilişkiler anlamlı olarak bulunmuştur. Diğer taraftan araştırmanın bulguları, olumsuz değerlendirilme korkusu ile sosyal kaygı arasındaki ilişkide benlik saygısının ve ayrıca kendilik algısının kısmi aracılık rolüne sahip olduğunu göstermektedir. Yine bulgular doğrultusunda olumlu değerlendirilme korkusu ile sosyal kaygı arasındaki ilişkide benlik saygısının ve kendilik algısının kısmi aracılık etkisinin olduğu belirlenmiştir. **Sonuç:** Araştırmanın sonucunda sosyal kaygının artan olumlu ve olumsuz değerlendirilme korkuları gibi birçok değişken tarafından anlamlı olarak yordandığı, diğer taraftan sosyal kaygının da olay sonrası ruminasyonun anlamlı bir yordayıcısı olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: sosyal kaygı, olumsuz değerlendirilme korkusu, olumlu değerlendirilme korkusu, benlik saygısı, kendilik algısı, olay sonrası ruminasyon

Bildiri No:

39

Bildiri Başlığı:

Meme Kanserli Kadınlarda Bilişsel Davranışçı Terapilerin Etkililiği: Sistematiik Derleme Çalışması

Yazarlar:

Aygül Tunç Aksan - MEB

Sunumu Yapan Kişi:

Aygül Tunç Aksan - MEB

Bildiri Özeti:

Meme Kanserli Kadınlarda Bilişsel Davranışçı Terapilerin Etkililiği: Sistematiik Derleme Çalışması

Aygül TUNÇ AKSAN

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB)

aygultunc@gmail.com

ÖZET

Amaç: Bu çalışmasının amacı, meme kanserli kadınlarla (MMK) yürütölen randomize kontrollö bilişsel davranışçı terapiler ile ilgili sistematiik derleme yapmaktır.

Yöntem: Alan yazın taraması 3 elektronik veri tabanında İngilizce ve Türkçe olarak yürütölmüştür. Araştırmaya dahil edilme kriterleri meme kanserli kadınlarla yürütölmüş olması ve randomize kontrollö çalışmalar olarak belirlenmiştir. Dışlama kriterleri olarak müdahalelerin İngilizce ve Türkçe dili dışında yürütölmesi ve herhangi karşılaştırma grubunun olmaması olarak tanımlanmıştır.

Bulgular: Çalışmaya dahil edilme kriterlerine uyan 18 çalışmaya ulaşılmıştır. Bu çalışmalardan 16'sı Bilişsel Davranışçı Terapi, 1 tanesi Kabul ve Kararlılık Terapisi (KKT) ve 1 tanesi de Farkındalık Temelli Bilişsel Terapisi (FTBT) temelinde uygulanan çalışmalar olarak kategorize edilmişlerdir. Bilişsel davranışçı terapiler, bilişsel bozulma, menopoiz belirtileri, yorgunluk, fizyolojik uyum, ağrı, depresyon, uykusuzluk, yaşam kalitesi, psiko-sosyal uyum, öz-saygı ve cinsel işlev bozukluğunda etkili olduğı gözlenmiştir

Sonuç: Bilişsel davranışçı terapiler MKK'da kanserin biyo-psiko-sosyal sonuçları üzerinde olumlu yönde etkileri bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: meme kanserli kadınlar, bilişsel davranışçı terapiler, randomize kontrollö çalışmalar

1. GİRİŞ

Hem yaşamı tehdit eden akut bir hastalık hem de ciddi bir kronik hastalık durumu olan meme kanseri, kadınlar arasında en sık görülen kanser türüdür. Aynı zamanda kadınlarda kanserden ölüm nedenlerinin de başında gelmektedir [1][2][3][4][5].

Meme kanseri tanı, birincil tedavi, sistematik tedaviler, tedaviyi tamamlama ve olağan yaşama yeniden girme, kanserde izlem (survivor), tekrarlama ve ilerleyen kanserde hafifletici ya da yatıştırıcı (palliative) tedavi uygulamaları aşamalarından oluşmaktadır [6]. Tanı aşamasında meme kanserli kadınlar (MKK) yüksek düzey kaygı ve depresif belirtilerin yanı sıra akut stres tepkilerini de içeren bir kriz dönemi yaşamaktadırlar [7][8][9][10][11][12]. Birincil ve sistematik tedavilerde, depresif ve kaygı belirtilerinin devam ettiği (örn, çaresizlik, endişe vb.) görülmektedir [12][13][14]. Kanser izlem döneminde belirsizlikle ilgili düşüncelerin ve depresif belirtilerin yaşandığı, ilerleyen kanser döneminde ise kaygı ve depresyon düzeyinde artış olduğu gözlenmektedir [15][16][17][18][19].

Genel anlamda meme kanseri, kadınlarda yüksek düzeyde sıkıntı, kaygı ve depresyon belirtileri yaşamalarına neden olduğu görülmektedir. Bunlara ek olarak kadınlar hastalıklarıyla ilgili tekrarlama korkusu; yorgunluk, uyku kalitesinin düşmesi gibi fiziksel belirtiler; düşük beden imgesi; cinsel işlev bozukluğu; tedavi ile ilişkili kaygılar; hastalık hakkında sıkıntılı düşünceler; evlilik/eş iletişimde değişimler ve ölümle ilgili varoluşsal konular gibi çeşitli psiko-sosyal sorunlarla karşı karşıya kalmaktadırlar [20][21].

Görüldüğü gibi, MKK'nın yaşadıkları bio-psiko-sosyal sorunlarda, psikolojik müdahalelerin önemi ortaya çıkmaktadır. Meta-analiz ve sistematik tarama çalışmalarının sonuçları, kanser hastalarında tıbbi yan etkilerle başa çıkmada, yaşam kalitesini arttırmada ve duygusal sıkıntıyı azaltmada psikolojik müdahalelerin, özellikle bilişsel davranışçı terapinin etkili olduğunu göstermektedir [22][23].

Bununla birlikte, BDT tek bir çığırda oluşmamakta, aksine birkaç farklı dönem, kuşak ve dalgalardan oluşmaktadır [24]. İlk kuşak *Davranışçı Terapidir*. İkinci kuşak ise klasik *Bilişsel Davranışçı Terapi* ve *Akılcı Duygulanım Davranışçı Terapisidir*. Üçüncü kuşak ise *Kabul ve Kararlılık Terapisi (KKT)*, *Bilişsel Davranışçı Sistem Analizi Terapisi (BDSAT)*, *İşlev Analizi Psikoterapisi (İAP)*, *Entegratif Davranışçı Eş Terapisi (EDET)*, *Diyalektik Davranış Terapisi (DDT)*, *Metakognitif Terapi (MKT)*, *Şema Terapi* ve *Farkındalık Temelli Bilişsel Terapilerden (FTBT)* oluşmaktadır [24][25][26][27]. Görüldüğü gibi Bilişsel Davranışçı Terapiler geniş bir müdahale yelpazesini içermektedir.

Kanserli bireylerde en etkili psikolojik müdahale yaklaşımının BDT olduğu bildirilmekle birlikte, meme kanseri özelinde alan yazında yer alan çalışmaların özelliklerini BDT'de yer alan farklı kuşaklar anlamında da incelemek önem arz etmektedir. Buradan hareketle, yürütülen bu çalışmanın amacı MKK ile yürütülen randomize kontrollü bilişsel davranışçı terapilerle ilgili bir sistematik tarama yapmaktır. Çalışma şu şekilde devam etmektedir. İkinci bölümde çalışmanın yöntemi ele alınmıştır. Üçüncü bölümde elde edilen sonuçlar doğrultusunda tartışma bölümü yer almıştır. Sonuç kısmında ise önemli sonuçlar belirtilmiş, ayrıca konu ile ilgili muhtemel araştırma konuları belirtilmiştir.

2. YÖNTEM

2.1. Çalışma Deseni

Bu çalışmada sistematik tarama deseni kullanılmıştır.

2.2. Araştırma Stratejisi ve Seçim Süreci

Bu sistematik tarama çalışmasında GOOGLE AKADEMİK, PUBMED ve ULAKBİM elektronik veri tarama siteleri kullanılmıştır. Veriler sözü edilen elektronik tarama sitelerinin ulaşabildiği tüm tarih aralıkları ile Temmuz 2018 arasında yer alan çalışmalardan seçilmiştir. Taramada İngilizce olarak “breast cancer”, “randomized controlled trials”, “cognitive behavioral therapy”, “acceptance and commitment therapy”, “dialectical behavior therapy”, “schema therapy”, “cognitive behavioral system analysis”, “metacognitive therapy”, “mindfulness based cognitive therapy”; Türkçe olarak “meme kanseri”, “randomize kontrollü çalışma”, “bilişsel davranışçı terapi”, “kabul ve kararlılık terapisi”, “diyalektik davranış terapisi”, “şema terapi”, “bilişsel davranışçı sistem analizi” “metakognitif terapi”, “farkındalık temelli bilişsel terapi” olmak üzere 9 terim kullanılmıştır.

Derleme çalışmasına dahil edilme kriterleri meme kanserli kadınlarla yürütülmüş olması ve randomize kontrollü çalışmalar olarak belirlenmiştir. Meme kanserinin evresi ve meme kanserindeki hastalık aşamaları temelinde bir kısıtlama getirilmemiştir. Kontrol grupları için pasif (bekleme listesi) ve aktif (başka tedavi alanlar) tedavi alanlar arasında bir ayırım yapılmamıştır. Dışlama kriterleri müdahalelerin İngilizce ve Türkçe dili ile yürütülmesi ve herhangi karşılaştırma grubunun olmaması olarak tanımlanmıştır.

Belirlenen kriterler ve terimler dahilinde toplam 425 (Google Akademik: 180, Ulakbim: 199, Pubmed: 76) çalışmaya ulaşılmıştır. Araştırma konusu ile ilgili olmayan 362 çalışma kapsam dışı bırakılmıştır. Geriye kalan 63 çalışma tekrar incelenmiştir. 32 çalışmada örnekleminde MKK dışında başka kanser türleri olmasından, tez çalışması ya da tam metne ulaşılmamasından dolayı çıkarılmıştır. Geriye kalan 28 çalışmada 10 çalışma ise benzer örneklemeleri kullanması, taramada farklı veri tabanlarında ortak yer alması ve örneklem seçimlerinin randomize olmamasından dolayı taramadan çıkarılmıştır. Son olarak toplamda tarama çalışmasına uygun 18 çalışmanın araştırma ölçütlerini karşıladığı görülmüştür. Şekil 1’de sistematik derlemenin araştırma süreci diyagramla gösterilmektedir.

3. BULGULAR

Bu derleme çalışmasında MKK ile yürütülen bilişsel davranışçı terapiler incelenmiştir. İnceleme sonucunda derleme kriterlerini karşılayan 18 çalışma olduğu görülmüştür. İncelenen 18 çalışmanın müdahale gruplarının 16’sının BDT temelli, 1 çalışmanın KKT ve 1 çalışmanın ise farkındalık temelli olarak aldandırıldığı görülmüştür. Böylece Bilişsel Davranışçı Terapiler çatışı altında derlenen çalışmaların bulguları üç kategoriye ayrılarak ele alınmıştır. Bu kategoriler Bilişsel Davranışçı Terapi, Kabul ve Kararlılık Terapisi (KKK) ve Farkındalık Temelli BDT (FTBDT) olarak adlandırılmıştır. 18 çalışmayı içeren kategoriler, alt kategoriler ve çalışmaların içeriklerine yönelik incelemeler Tablo 1.’de sunulmaktadır.

Müdahale gruplarını BDT temelli olarak adlandıran çalışmalar BDT kategorisinde ele alınmıştır. BDT kategorisinde yer alan 16 çalışmanın müdahale grupları ve müdahale içerikleri incelendiğinde 6 çalışmanın teknoloji temelli BDT müdahale programları içerdiği görülmüştür [28][29][30][31][32][33]. Bu çalışmalar Teknoloji Temelli BDT (TTBDT) alt kategorisinde incelenmiştir. TTBDT incelendiğinde 2 çalışmada video temelli grup [28][29], 1 çalışmada video konferans [30], 3 çalışmada ise internet temelli BDT kullanıldığı görülmüştür [31][32][33]. BDT kategorisinde 3 çalışmanın ise müdahale gruplarının BDT olarak tanımlandığı görülmüş ve bu çalışmalar Standart BDT alt kategorisinde ele alınmıştır [34][35][36]. BDT kategorisinde yer alan diğer iki çalışma incelendiğinde bir tanesinde BDT ve hipnozun birlikte kullanıldığı [37] görülmüş ve BDT Hipnoz (BDTH) alt kategorisinde ele alınmıştır. Diğer çalışmada iki karşılaştırma grubu yer almasına rağmen, çalışmanın önceliği davranışsal aktivasyonun etkililiğini test etmek olduğu için bu çalışmanın alt kategorisine Davranışsal Aktivasyon (DA) adı verilmiştir [38].

Bununla birlikte BDT kategorisinde yer alan 16 çalışmanın 5 tanesinin müdahale gruplarının standardize edilmiş Bilişsel Davranışçı Stres Yönetimi (BDSY) programından oluştuğu gözlenmiştir. Randomize olarak uygulanan bu 5 çalışma BDSY alt kategorisinde incelenmiştir [39][40][41][42][43]. Bunlara ek olarak, 18 çalışmadan 1 çalışmanın müdahale grubunda Kabul ve Kararlılık Terapisi (KKT) kullanılmış ve bu çalışma KKT kategorisine alınmıştır [44]. Geriye kalan bir çalışmanın müdahale grubu ise Farkındalık Temelli Bilişsel Davranışçı Terapi (FTBDT) modeli ile yürütülmüştür [45]. Bu çalışma da (FTBDT) kategorisinde ele alınmıştır.

18 çalışmanın oluşturulan grupların özellikleri incelendiğinde 12 çalışmada bir müdahale grubu ve bir kontrol grubu ya da bekleme listesi yer aldığı görülmektedir [30]. [34] [32][33][34][35][39][43][44][45]. 2 çalışmada ise 2 müdahale grubu oluşturularak müdahale edilen değişkenlere yönelik karşılaştırma yapıldığı görülmektedir. Bunlardan biri uykusuzluğa yönelik yürütülen BDT grup ve Tai Chi Chih grubudur (TCC) [35]. Diğer çalışma ise depresyona yönelik uygulanan davranış aktivasyonu ve problem çözme grubudur [38]. 2 çalışmada ise müdahale grubunu karşılaştırmak için psiko-eğitim grupları oluşturulmuştur [40][42]. 4 çalışmada ise 3 grup oluşturularak karşılaştırma yapıldığı, bunlardan iki grubun müdahale içerikli diğer grubun ise kontrol grubundan oluştuğu görülmektedir [28] [29][37][42].

Çalışmaların örneklem sayılarına bakıldığında 20 ile 255 arasında değiştiği görülmektedir. En yüksek örneklem sayısı 255 ile Zachariae ve diğ. [33], en düşük örneklem sayısının ise 20 ile Najvani ve diğ., [44] çalışmalarının olduğu görülmektedir.

Çalışmalarda yer alan örneklemeler incelendiğinde 5 çalışmada örneklemelerini tedavi görenler olarak tanımladıkları görülmektedir [28][29][37][39]. 6 çalışmada ise kanser izeleminde olanlar [30][34][32][33][34][36]; 2 çalışmada tedavilerini tamamlayanlar [35] [45]; 1 çalışmada örneklemin tanımlanmadığı [38] görülmektedir. 4 çalışmada metastaz olmayan örneklem olarak tanımlanmasına rağmen üç çalışmada evreleri verilmiş [40][41] [42] diğer çalışmada metastas olmayan olarak tanımlandığı görülmektedir [44]. Bir çalışmada sadece tanının üzerinden bir yıl geçenler olarak tanımlanmıştır [43].

Çalışmalarda müdahale edilen değişkenler incelendiğinde en fazla müdahale edilen değişkenin 4 çalışmada yürütülen depresyon olduğu görülmektedir [35][38][40][42][44]. Uykusuzluk [28][29][33][34] 4 ve yaşam kalitesi [35][42][43] değişkenleri 3 çalışmada kullanılmıştır. Psikolojik ve fiziksel uyum ise 2 çalışmada ele alınmıştır [39][41]. Bilişsel işlev bozulması [30], menopoza belirtileri [31], cinsel işlev ve doyum [32], öz-saygı [35], yorgunluk [37], psikolojik esneklik [44] ve ağrı [45] birer çalışmada müdahale değişkeni olarak ele alınmıştır.

Çalışmaların modelleri incelendiğinde 5 çalışmada sadece ön-test son-test uygulaması yapıldığı görülmüştür [28][32][34][37][41]. Diğer çalışmalar ise 1 ay ve 15 yıl arasında değişen izlem çalışmaları ile yürütüldüğü görülmektedir.

Tablo 1.'de yer alana derleme çalışmalarının sonuçları değerlendirildiğinde, bir müdahale grubu ve bir kontrol/ bekleme listesinin yer aldığı çalışmalarda bilişsel davranışçı terapilerin etkili olduğu görülmektedir. Örneğin, teknoloji temelli olan Video-Konferans BDT Temelli Bellek ve Dikkat Eğitimi (VBKE) [3] ve İnternet Temelli BDT (İTBDT) [3][32][33] uygulamalarında; standart BDT [34][35] ve BDSY [39][43]; KKT [44] ve farkındalık temelli BDT [49] grupları bu müdahaleler içinde yer almaktadır. Aynı zamanda müdahale ve psiko-eğitim gruplarında yapılan karşılaştırmalarda da BDT'nin etkili olduğu görülmektedir [40] [42]. 2 müdahale grubu ve bir kontrol/bekleme listesinin yer aldığı çalışmaların sonuçları teknolojinin kullanılmadığı ve BDT temelli müdahale uygulamalarının yer aldığı çalışmaların etkili olduğunu göstermektedir. Örneğin, Profesyonel BDT (PBDT) grubunun, Video Temelli BDT (VBDT) gruplarından daha etkili olduğu görülmektedir [28][29]. Bilişsel davranışçı terapi ve hipnoz (BDTH) grubu tıbbi bakım ve kontrol grubuna [37] göre etkili olmuştur. BDSY grubu ve gevşeme grubunun kontrol grubuna göre etkili olduğu görülmektedir [41]. Bununla birlikte sadece iki müdahale grubunun karşılaştırıldığı çalışmalarda her iki müdahale grubunun da etkili olduğu gözlenmiştir. Örneğin, BDT grubu ve Tai Chi Chih grubu (TCC) uykusuzluk değişkeni üzerinde aynı olumlu etkiye sahip oldukları görülmektedir [36]. Son olarak, davranış aktivasyonu ve problem çözme grupları da depresyon üzerinde aynı olumlu etkiye sahiptirler [38].

Çalışmalarda müdahale gruplarının ele alınan değişkenler üzerindeki etkisi açısından bir inceleme yapıldığında, bilişsel bozulma[30], menopoz belirtileri [31] radyoterapi ile ilgili yorgunluk [37], fizyolojik uyum [39] ve tedavi sonrası ağrı [45] gibi meme kanseri tedavilerinin biyolojik yan etkileri üzerinde bilişsel davranışçı terapilerin etkili olduğu görülmektedir. Bunlara ek olarak MKK'da, depresyon[35][38][40] [42][44]; uykusuzluk [28][29][33][34]; yaşam kalitesi [35][42][43]; psiko-sosyal uyum [39][41]; öz-saygı [35]; ve cinsel işlev bozukluğu[32] gibi olumsuz psiko-sosyal belirtilerin azaltılmasında bilişsel davranışçı terapilerin etkili olduğu gözlenmektedir.

4. TATRIŞMA

Bu çalışmanın amacı MKK ile yürütülen randomize kontrollü Bilişsel Davranışçı Terapiler ile ilgili sistematik bir derleme yapmaktır. Tarama kriterlerine uyan toplam 18 çalışmanın müdahale gruplarını oluştururken kullandıkları bilişsel davranışçı terapi yaklaşımları alan yazında sözü edilen farklı kuşak ya da dönemlerde yer alan terapilerden [24][25][26][27] yola çıkılarak kategorize edilmiştir. Bu kategoriler üçe ayrılmıştır: BDT, KKT ve FTBT.

BDT kategorisinde yer alan çalışmalarının 6 çalışma teknoloji temelli BDT programlardan oluşmuştur. Gelişen teknoloji ve internet kullanımı klinik temelli bilişsel davranışçı terapilerin erişebileceği kaliteyi genişletmiştir. Kişisel bilgisayar, akıllı telefonlar ve tabletler teknoloji temelli programların terapist katılımı ya da terapist olmadan programların uygulanmasını olanak sağlamıştır [46]. Bilgisayar oyunları ya da programları, bilgi içerikli web siteleri ve CD-ROM'lar, akıllı telefonlar üzerinden duygu durum ya da davranış izleme uygulamaları teknolojinin BDT'de kullanılan alanları olarak sayılabilir [47]. Teknoloji temelli müdahalelerde video kullanılan, video konferans ya da internet üzerinden gerçekleşmesi fark etmeden MKK'da kanserin bio-psiko-sosyal etkileri üzerinde olumlu sonuçlar elde edildiği görülmektedir. Ayrıca bu sonuçlar müdahale grubu ile kontrol ya da bekleme listesi ve destek grupları arasındaki karşılaştırmalar için de geçerlidir [28][29] [30][31][32][33]. Bununla birlikte, sonuçlar yüz yüze yürütülen PBDT gruplarının, video üzerinden yürütülen VBDT grubundan daha etkili olduğunu göstermektedir [28][29]. Bu sonuçlar MKK açısından teknoloji ile yürütülen BDT uygulamalarında daha fazla karşılaştırma çalışmalarına ihtiyaç duyulduğunu göstermektedir.

Diğer taraftan sonuçlar standart BDT alt kategorisinde yer alan BDT ile gerçekleştirilen çalışmaların etkililiğini kanıtlar niteliktedir [34][35][37]. Bu sonuç diğer çalışmalarla tutarlılık göstermektedir [48]. Bununla birlikte BDT grup ve TCC grubunun uykusuzluk üzerindeki etkisinin karşılaştırıldığı çalışmada her iki grubun da uykusuzluk üzerinde olumlu etkisi olduğu kanıtlanmıştır [36]. TCC, Tai Chinin standartlaştırılmış bir formu olarak yavaş fiziksel aktivitelerle meditasyonun yer aldığı zihin-beden müdahalesi olarak tanımlanabilir [49]. Bu çalışmanın sonuçları farkındalık temelli çalışmaların MKK'da önemli olabileceğini de göstermektedir [36].

Diğer taraftan davranış aktivasyonu grubu ile problem çözme grubu depresyon üzerinde aynı olumlu etkiye sahip olduğu görülmektedir [38]. Davranışsal aktivasyonu depresyonda etkili müdahalelerden biri olarak kabul edilmektedir [50][51]. MKK'da davranışsal aktivasyonun etkililiğine yönelik daha fazla çalışmaya ihtiyaç duyulduğu görülmektedir.

Bunlara ek olarak BDT kategorisinde yer alan BDSY alt grubunda incelenen çalışmaların da MKK'da etkili olduğunu göstermektedir [39][40][41][42][43]. BDSY 10 hafta 2 saatlik oturumlarla yapılandırılmış bir müdahale programıdır. Her bir oturum stres yönetimi (bilisel yapılandırma, sosyal destek, güvenli girişkenlik, öfke yönetimi ve başa çıkma beceri eğitim ve gevşeme eğitiminden (meditasyon, nefes egzersizleri, yönlendirilmiş imgeleme, aşamalı kas gevşemesi) oluşmaktadır [52]. Bu çalışma kapsamında yapılandırılmış BDSY 'nin MKK'ın depresyon düzeylerini azaltırken, psikolojik ve fizyolojik uyumu ve yaşam kalitesini de yükselttiği söylenebilir.

Yürütülen bu çalışmada, KKT ve Farkındalık temelli müdahale programına ulaşılmıştır. Her iki çalışmanın sonuçları müdahale gruplarının kontrol grup ya da bekleme listesine göre depresyon ve tedavi sonrası ağrıda etkili olduğu göstermektedir [44][45]. Bu sonuçlar üçüncü dalga BDT müdahalelerinin farklı gruplarda da etkili olduğunu göstermekle birlikte MKK kapsamında daha fazla çalışmaya ihtiyaç duyulduğu da söylenebilir.

Derleme çalışmasının ilginç sonuçlarından biri de Türkçe alan yazında MKK ile yürütülen BDT programlarının bulunduğu randomize çalışmalara ulaşamamış olmasıdır. Türkiye'de de bu tür çalışmalara ihtiyaç duyulduğu görülmektedir.

5. SONUÇ

MKK yürütülen bilişsel davranışçı terapiler bağlamında randomize kontrollü çalışmalar kadınların genel anlamda meme kanseri ile ilgili sıkıntılarında etkili olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte farklı müdahale programlarının karşılaştırıldığı, diğer bir ifadeyle üçayaklı randomize çalışmalara daha fazla ihtiyaç duyulduğu görülmektedir. Son olarak, bu çalışma kapsamında elde edilen sonuçların meta-analiz çalışmalarıyla da kanıtlanması gerektiği önerilebilir.

Bildiri No:

42

Bildiri Başlığı:

TIP ÖĞRENCİLERİNDE KRONOTİP , DEPRESYON VE ANKSİYETE DUYARLILIĞI İLİŞKİSİ

Yazarlar:

E.Fusun Akyüz Çim - Van YYÜ Tıp Fakültesi Psikiyatri AD.

Songül Gündoğdu Kıran - Van YYÜ Tıp Fakültesi Psikiyatri AD

Sunumu Yapan Kişi:

E.Fusun Akyüz Çim - Van YYÜ Tıp Fakültesi Psikiyatri AD

Bildiri Özeti:

TIP ÖĞRENCİLERİNDE KRONOTİP , DEPRESYON VE ANKSİYETE DUYARLILIĞI İLİŞKİSİ

E.Fusun Akyüz Çim Van YYÜ Tıp Fakültesi Psikiyatri AD. drfusunakyuz@hotmail.com	Songül Gündoğdu Kıran Van YYÜ Tıp Fakültesi Psikiyatri AD. songulgk@gmail.com
--	---

ÖZET

Kronotip depressif bozukluk ve anksiyete bozukluğu ilişkisini inceleyen çalışmalarda , genel olarak o esnada olan anksiyete ve depresif semptomların şiddeti üzerinden kronotip ilişkisi incelenmiştir. Benzer şekilde yatkinlık ve duyarlılık ilişkisi mevcut semptom şiddeti üzerinden dolaylı olarak yorumlanmıştır. Çalışmamızda direk olarak anksiyete ve depresyona yatkinlık /duyarlılık düzeyi ile kronotip ilişkisini inceledik. Çalışmaya Van YYÜ TIP Fakültesinde eğitim gören 38 sağlıklı tıp öğrencisi katıldı. Gönüllülere sosyodemografik veri formu, Kronotip Değerlendirme Ölçeği (MEQ) Fonksiyonel Olmayan Düşünceler Ölçeği (FOTÖ), Leiden Depresyon Duyarlılık İndeksi (LLDİ) ve Anksiyete Duyarlılığı İndeksi-3 (ADİ-3) uygulandı. Bulgular; Anksiyete duyarlılığı ve kronotip arasında ilişki bulunmadı ($p;0.9081$, $r;0.01936$), Depresyon duyarlılığının mükemmeliyetçilik alt parametresi ve sabahlılık kronotipi arasında orta düzeyde pozitif korelasyon saptandı. ($p;0.0014$ $r;0.50021$)

Sonuç olarak;

1-Kronotipin anksiyete yatkinlığı üzerinde etkili olmadığına,

2-Kronotip ve depresyon ilişkisinin sabahlılık kronotipi ve mükemmeliyetçilik bilişi üzerinden olabileceği hipotezine ulaştık.

Anahtar Kelimeler; **Kronotip, Depresyon, Anksiyete, Yatkinlık,**

Bildiri No:

43

Bildiri Başlığı:

ACT Eğitiminin Psikiyatristler Üzerindeki Etkileri

Yazarlar:

Ahmet Nalbant - Adıyaman Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi

K. Fatih Yavuz - Bakırköy Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Merve Terzioğlu - Bakırköy Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Sunumu Yapan Kişi:

Ahmet Nalbant - Adıyaman Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Bildiri Özeti:

Amaç

Mekanistik dünya görüşünün belirgin etkisinin görüldüğü günümüz psikiyatri pratiği semptom odaklı olması, danışanların içinde bulundukları çevreyle etkileşimini ihmal etmesi, danışan -psikiyatrist ilişkisini göz ardı etmesi yanında danışanları “bozuk parçaları olan bireyler” şeklinde ele almasıyla da eleştirilmektedir. Bu doğrultuda, bir birey olarak klinisyenin de hem içsel olayları hem de çevresi (hasta/danışan) ile ilişkisinde psikolojik becerilerinin dikkate alınmaması günümüz psikiyatri ve psikoterapi eğitimindeki belirgin bir eksiklik olarak görülmektedir. Mekanistik dünya görüşünden farklı olarak İşlevsel Bağlamsalcılık, bireyi (hasta/klinisyen) çevresiyle etkileşim halinde bir bütün olarak ele alır ve davranışları bağlam içerisindeki işlevlerine göre değerlendirir. İşlevsel Bağlamsalcılığın klinik uzantısı olan “Kabul ve Kararlılık Terapisi” (ACT) psikolojik esneklik/katılık modelini oluşturan psikopatoloji ilişkili süreçlere odaklanır ve eğitimde/psikoterapide hedeflenen psikolojik esnekliğe bu süreçlere yönelik geliştirilen müdahalelerle ulaşmayı amaçlar. Bu çalışmada da amacımız, 4 günlük yaşantısal ACT eğitimi sonrasında psikiyatristlerin psikolojik esneklik, terapötik ilişki ve klinik yaklaşımlarını değerlendirmektir.

Yöntem

Dört ardışık gün (toplam 24 saat) süren yaşantısal ACT eğitimine katılan psikiyatri asistan ve uzmanlarından (n=43) araştırmaya katılmayı gönüllü olarak kabul eden 43 kişi ile çalışmaya başlanmış ve 22 kişi ile tamamlanmıştır. Araştırmada Kabul ve Eylem Formu-2 (KEF-2); Terapötik İttifak Ölçeği-Kısa Formu (TİÖ-KF); Klinisyen Tutum Formu (KTF) kullanılmıştır. Ölçümler eğitimden hemen önce, eğitim bitiminde ve 2 ay sonra olmak üzere 3 kez yapılmıştır.

Bulgular

Katılımcılarda KEF-2 ve TİÖ’lerinde zamanla anlamlı değişme olduğu tespit edilmiştir. KTF’nin alt ölçeklerinden Klinik Katılık, Tedavi Tercihi ve Bağlamsalcı Yaklaşım alt ölçeklerinde zamanla anlamlı değişme olduğu gözlemlenirken Mekanistik Yaklaşım alt ölçeğinde anlamlı herhangi bir değişim olmadığı belirlenmiştir.

Sonuç

Kısa süreli ACT eğitimi sonrasında katılan psikiyatristlerin psikolojik esneklik ve terapötik ittifak algılarında artış olduğu gözlenmiştir. Klinisyenlerin eğitim sonrası ve takipte daha çok bağlamsalci yaklaşıma sahip oldukları, pratiklerindeki psikoterapi/farmakolojik tedavi oranında psikoterapi yaklaşımının ağırlığının arttığı bulunmuştur. Sonuç olarak ACT eğitimi, klinisyenlerin genel psikolojik ve terapötik ilişki becerilerinin gelişmesine katkı sağlayabilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kabul ve Kararlılık Terapisi, Terapötik İttifak, Psikolojik Esneklik, Bağlamsalcılık

Bildiri No:

45

Bildiri Başlığı:

Investigation of the Relationship among Academic Procrastination, General Procrastination, Depression, Anxiety and Academic Achievement

Yazarlar:

Gizem Baki - İstanbul Ayvansaray Üniversitesi, Ayvansaray Caddesi, No:45, 34087, Balat - İstanbul
Cengiz Han Kaşıkçı - Kültür Eğitim Kurumları, Zuhuratbaba Mah. İncirli Cad. No:27 Bakırköy - İstanbul

Sunumu Yapan Kişi:

Gizem Baki - İstanbul Ayvansaray Üniversitesi

Bildiri Özeti:

Investigation of the Relationship among Academic Procrastination, General Procrastination, Depression, Anxiety and Academic Achievement

Abstract

Studies among students showed that most of the students have a tendency of academic procrastination. When the literature was examined, a study which covers academic procrastination, general procrastination, depression, anxiety and academic achievement on Turkish university students was not found. To address this gap in the literature, the current study aimed to investigate the relationship among academic procrastination, general procrastination, depression, anxiety and academic achievement in a sample of Turkish university students. This study was conducted on 1st and 4th grade students. Subjects were comprised of 65 females and 36 males whose ages varied between 19 and 27. Study data were obtained using the General Procrastination Scale (GPS), Academic Procrastination Scale (APS), Turkish translation of Beck Anxiety Inventory (BAI), Turkish translation of Beck Depression Inventory (BDI) and Demographics Form created by the authors. For the data analysis, Social Sciences Statistical Package for Science (SPSS) program was used. Spearman correlation was operated to find any links among scores of scales, cumulative grade point average (CGPA) and grade level. It was found that GPS has positive relationship both with APS and BDI, no significant relationship both with CGPA and BAI. Also, there was found a negative relationship between APS and CGPA. It was seen that APS has no significant relationship both with BDI and BAI. BDI has a negative association with CGPA, a strong positive correlation with BAI. In order to see the difference between the 1st grade students and the 4th grade students in terms of depression, anxiety, academic procrastination and general procrastination, Mann-Whitney U Test was conducted. Students did not show any differences on APS and BAI score. However, it was seen in a significant level difference on GPS and BDI score among 1st grade students and 4th grade students. The results of the research, likewise in related literature, indicated that general procrastination and academic procrastination are crucial issue affecting university students. When taking into account the limitations and suggestions of this study, further studies will be a great benefit for the students.

Keywords: procrastination, depression, anxiety, academic achievement

Bildiri No:

46

Bildiri Başlığı:

Psikoterapide Mobil Uygulama Kullanımının Etik Kurallar Çerçevesinde Ele Alınması

Yazarlar:

Buse Şencan - Hacettepe Üniversitesi

Sunumu Yapan Kişi:

Buse Şencan - Hacettepe Üniversitesi

Bildiri Özeti:

Psikoterapide Mobil Uygulama Kullanımının Etik Kurallar Çerçevesinde Ele Alınması

Buse Şencan

Hacettepe Üniversitesi

busesencan@gmail.com

ÖZET

Amaç: Teknolojideki hızlı gelişmeler, psikolojinin klinik uygulamalarında kullanılan araç ve yöntemleri derinden etkilemiş bulunmaktadır. Teknolojik gelişmeler, geleneksel veya yüz yüze terapiye etkili düşük maliyetli alternatifler yaratmanın yanı sıra psikologların çeşitli yöntemlerle tedavi sağlamasına olanak tanımaktadır. Bu gelişmeler klinik uygulamalarda telefon görüşmelerinin yanı sıra online yöntemlerin ve mobil uygulamaların da iletişim biçimi olarak kullanılmasını sağlamıştır. Klinik uygulamalarda kullanılan bu uygulamalar mobil sağlık uygulamaları olarak adlandırılmaktadır. Psikoterapi sürecine entegre edilen bu mobil zihinsel sağlık uygulamalarının kullanımına yönelik herhangi bir etik yönerge ya da yasa bulunmamaktadır. Bu nedenle mobil sağlık teknoloji uygulamalarının hızlı bir şekilde artması ve kullanılmaya başlanması psikoterapi sürecine entegre edilecek pek çok işlev sağlamanın yanı sıra bu uygulamaların kullanımına dair yeni etik doğurguların oluşmasına da sebep olmuştur. Bu yazı kapsamında psikoterapide mobil (zihinsel) sağlık uygulamalarının kullanımı etik kurallar çerçevesinde ele alarak, psikoterapide mobil uygulama kullanımının neden olabileceği etik sorunlar ve sorunların ortaya çıkmasını önleyebilmek için dikkat edilmesi noktaların belirlenmesi amaçlanmıştır. *Yöntem:* Bu kapsamda ilgili alan yazın ışığında psikoterapide kullanılan popüler mobil uygulamalar, bu uygulamaların kullanım alanları ve psikoterapide mobil uygulama kullanımının ortaya çıkardığı etik doğurgular gözden geçirilmiştir. *Bulgular:* Çalışmaların bulguları psikoterapide mobil uygulama kullanımı sonucunda ortaya çıkan etik doğurguların gizlilik ve veri güvenliği, yetkinlik ve bilgilendirilmiş onam açısından kritik önem taşıdığını ortaya koymaktadır. *Sonuç:* Mobil sağlık uygulamalarını psikoterapi uygulamalarının bir parçası olarak kullanmayı düşünen profesyonellerin, mobil uygulama kullanımının sebep olduğu muhtemel etik meseleleri göz önünde bulundurmaları oldukça önemli görünmektedir. Makale kapsamında gizlilik ve veri güvenliği, yetkinlik ve bilgilendirmiş onam başlıklarıyla ele alınan psikoterapide mobil

uygulama kullanımının ortaya çıkaracağı etik meseleler ile ilgili önerilerin yararlı olacağı düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: Etik, Mobil Uygulamalar, Mobil Sağlık Uygulamaları

Bildiri No:

48

Bildiri Başlığı:

Kişilerarası sorun çözme eğitimi: öğretmenler üzerinde bir araştırma

Yazarlar:

hilal zorlu - atatürk ilkokulu - milli eğitim bakanlığı -

Sunumu Yapan Kişi:

hilal zorlu - meb

Bildiri Özeti:

Kişilerarası sorun çözme eğitimi: öğretmenler üzerinde bir araştırma

Hilal Zorlu

Atatürk İlkokulu, Balıkesir, hilalkaratekin@gmail.com

ÖZET

Amaç

Bu çalışma, öğretmenlerin sosyal rolleri içerisinde karşılaştığı kişilerarası sorunlara etkili çözüm yolları geliştirme becerisinin kazandırılmasına yönelik olarak geliştirilen bir programı içermektedir. Program, bilişsel yaklaşım ve sosyal öğrenme kuramı temel alınarak oluşturulmuştur. Araştırmanın amacı, geliştirilen Kişilerarası Sorun Çözme Eğitim Programının öğretmenler üzerindeki etkililiğini sınamaktır.

Yöntem

Bu araştırma deneysel yöntemlerden gerçek deneme modelleri, ön test-son test deney kontrol gruplu desene dayalı bir araştırmadır. Deney grubu (n=16) ve kontrol grubu (n=16) Ankara’da iki devlet okulunda görevini yürüten 32 öğretmenden oluşmaktadır. Deney grubunda yer alan öğretmenlere araştırmacı tarafından geliştirilen 5 oturumluk Kişilerarası Sorun Çözme Eğitim Programı uygulanmış, kontrol grubuna herhangi bir işlem yapılmamıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Kişilerarası Problem Çözme Envanteri (Çam ve Tümkaya, 2007) ve kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Araştırmada, Deney ve kontrol gruplarının kişilerarası problem çözme envanterinin alt boyutlarında ön test puan ortalamaları arasındaki farkı test etmek için t testi, deney ve kontrol gruplarındaki kişilerin ‘yapıcı sorun çözme’ alt boyutunun ön test-son test puanları arasındaki farkı test etmek için bir faktörde tekrarlı iki faktörlü ANOVA (split plot ANOVA) ve deney grubunun kendi içinde ön test- son test puanlarına ilişkin gruplar içi t testi uygulanmıştır.

Bulgular

Deney ve kontrol gruplarının kişilerarası sorun çözme envanteri alt boyutları arasındaki ön test puan ortalamalarına bakıldığında soruna olumsuz yaklaşma, yapıcı sorun çözme, kendine güvensizlik ve ısrarcı-sebatkar yaklaşım boyutları arasında anlamlı bir fark bulunmazken, sorumluluk almama alt boyutunda kontrol grubu puanlarının anlamlı düzeyde yüksek çıktığı bulgusu elde edilmiştir. Deney ve

kontrol grubu ön test-son test puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlılığı incelendiğinde deney grubu lehine sonuçlar elde edilmiştir. Son olarak deney grubunun kendi içinde ön test son test puanları arasındaki farka bakıldığında yapıcı sorun çözme, soruna olumsuz yaklaşma ve kendine güvensizlik alt boyutlarında alt anlamlı düzeyde farklılık tespit edilmiştir.

Sonuç

Eğitim sonunda yapılan analizlere göre elde edilen bulgular, kişilerarası sorun çözme eğitim programının öğretmenlerin sorun çözme becerilerine katkı sağladığını göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: sorun, kişilerarası sorun, kişilerarası sorun çözme

Bildiri No:

52

Bildiri Başlığı:

Depresif Semptomatoloji ile Bilişsel Esneklik ve Umutsuzluk İlişkisi

Yazarlar:

Kumru Şenyaşar Meterelliyoğlu - Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları EAH. 9.Psikiyatri Kliniği

Sunumu Yapan Kişi:

Kumru Şenyaşar Meterelliyoğlu - Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları EAH

Bildiri Özeti:

Amaç: Depresif semptomlarla bilişsel esnekliğin ve umutsuzluğun ilişkisinin saptanması ve depresif semptomlara etki eden faktörlerin tanımlanarak terapide müdahale edilecek ek alanların belirlenmesidir.

Metodoloji: Araştırmada, internet üzerinden çalışmaya katılmayı kabul eden 18-65 yaş arasındaki kişiler çalışmaya dahil edilmiştir ve etik kurul onayı sonrasında başlanmıştır. Veriler 1 Haziran – 15 Temmuz 2018 tarihleri arasında, Sosyodemografik Veri Formu, Beck Depresyon Ölçeği, Beck Umutsuzluk Ölçeği ve Bilişsel Esneklik Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Anket sorularını eksiksiz dolduran 180 kişi çalışmaya dahil edilmiştir. Formları tamamlayamayan 16 kişi örneklem katılmamıştır.

Bulgular: Örneklemen sosyodemografik yapısı incelendiğinde %51.67'sinin 26-45 yaş aralığında, %80.56'sının üniversite mezunu, %76.11 kadın, %56.07'sinin evli olduğu saptanmıştır. Çalışmaya katılanların %71.11'i ekonomik durumunu orta olarak tanımlamaktadır.

Beck Depresyon ortalama toplam puanı $12,22 \pm 7,69$, Beck Umutsuzluk Ölçeği ve Bilişsel Esneklik Envanteri ortalama toplam puanları sırasıyla $5,48 \pm 4,84$ ve $73,78 \pm 13,84$ olarak bulunmuştur.

Sosyodemografik verilerin Beck depresyon puanı ile ilişkisi incelendiğinde ekonomik durum, psikiyatrik hastalık öyküsü ve sigara kullanımı arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılık saptanmıştır. ($p < 0.05$)

Beck depresyon puanı, klinik ölçekler ile değerlendirildiğinde ise; Beck umutsuzluk toplam ve tüm alt grup puanları ile anlamlı pozitif yönde ($p < 0.01$ $r = 0.61$), bilişsel esneklik envanter toplam ve kontrol alt grubu puanları ile anlamlı negatif yönde ($p < 0.01$ $r = -0.24$) ilişki saptanmıştır. Bilişsel Esneklik Envanterinin alternatif düşünme alt grubu ile depresyon puanları ile anlamlı düzeyde ilişki saptanmamıştır. ($p > 0.05$)

Beck depresyon ölçeği puanları ile istatistiksel olarak anlamlı olan değişkenler regresyon analizine alınmıştır. Lineer regresyon analizinde ekonomik durum ve Beck umutsuzluk toplam puanları modelde anlamlı bulunmuştur. ($p < 0.01$ $r^2 = 0.86$)

Sonuç: Çalışmamızda umutsuzluk ve bilişsel esneklikte azalma depresif semptomlar ile ilişkili bulunmuştur. Depresif semptomların şiddetini yordayan faktörler çalışmamızda ekonomik durum ve umutsuzluk olarak belirlenmiştir.

Bildiri No:

55

Bildiri Başlığı:

Yapılandırılmış BDT temelli bir grupla psikolojik danışma programının göçmen kadınların depresyon, anksiyete, stres ve algılanan sosyal destek düzeylerine etkisinin incelenmesi

Yazarlar:

Ercan Akın - Hacettepe Üniversitesi

Tuncay Ergene - Hacettepe Üniversitesi

Sunumu Yapan Kişi:

Ercan Akın - Hacettepe Üniversitesi

Bildiri Özeti:

Amaç

Bu çalışma ile Suriye'den gelen mülteci ve sığınmacıların depresyon anksiyete ve stres düzeylerini azaltacak ve algıladıkları sosyal desteği artıracak yapılandırılmış BDT temelli bir grupla psikolojik danışma programının etkinliğinin sınanması amaçlanmaktadır.

Yöntem

Ön test-son test kontrol gruplu deneysel modelin kullanıldığı çalışmada deney ve kontrol grubunda 10 kadın olmak üzere toplam 20 kadın katılmıştır. Katılımcılar, Suriye'den göç etmiş ve Batman'da yaşayan gönüllüler arasından seçkisiz atama yöntemiyle oluşturulmuştur. Katılımcılara Sosyodemografik Bilgi Formu, Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği ve Depresyon Anksiyete Stres Ölçeği uygulanmıştır.

Bulgular

Araştırma bulgularına göre, katılımcılara uygulanan ön test puanları değerlendirildiğinde; toplam Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği ve Depresyon Anksiyete Stres Ölçeğinde deney grubu ile kontrol grubu puan ortalamaları birbirine yakın bulunmuştur. Yapılan Bağımsız Gruplar t Testi sonuçlarına göre iki grup arasındaki puan ortalamaları farkının istatistiksel olarak anlamlı düzeyde olmadığı bulunmuştur. Katılımcıların Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği ve Depresyon Anksiyete Stres Ölçeği ön test puanlarına göre düzeltilmiş son test puanları arasında anlamlı farklılık olup olmadığını incelemek amacıyla Kovaryans (ANCOVA) Analizi yapılmıştır. Buna göre, grupların toplam Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği ön test puanına göre düzeltilmiş son test puan ortalamaları arasında anlamlı bir farkın olduğu saptanmıştır ($F_{(1-17)} = 4.97, p < 0.05, h^2 = 0.23$). Buna göre, deney grubunun toplam Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği, son test puan ortalamaları kontrol grubunun son test puan ortalamalarından yüksek bulunmuştur. Benzer şekilde, grupların DAS ölçeğinin alt ölçeklerinden Depresyon ($F_{(1-17)} = 4.63, p < 0.05, h^2 = 0.21$), Anksiyete ($F_{(1-17)} = 5.463, p < 0.05, h^2 = 0.23$) ve Stres ($F_{(1-17)} = 5.443, p < 0.05, h^2 = 0.24$) ölçeği ön test puanına göre düzeltilmiş son test puan ortalamaları arasında anlamlı bir farkın olduğu saptanmıştır. Kontrol grubunun Depresyon, Anksiyete ve Stres alt ölçekleri puan ortalamaları deney grubunun puan ortalamalarından anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Sonuç

Sonuç olarak yapılandırılmış BDT temelli bir grupta psikolojik danışma programı göçmen kadınların depresyon, anksiyete ve stres düzeylerini düşürürken, çok boyutlu algılanan sosyal destek düzeylerini arttırdığı söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: göçmen kadınlar, Çok boyutlu algılanan sosyal destek, depresyon, anksiyete, stres

Bildiri No:

56

Bildiri Başlığı:

The Relationship Negative Automatic Thoughts and Substance Abuse Proclivity in Individuals with Substance Use Disorder

Yazarlar:

Gülşen Kılınç - İnönü Üniversitesi

Sunumu Yapan Kişi:

Gülşen Kılınç - İnönü Üniversitesi

Bildiri Özeti:

Aim: The purpose of this study is to examine the relationship negative automatic thoughts and substance abuse proclivity in individuals with substance use disorder and to contribute to the literature.

Material method: The research was carried out at the Turgut Ozal Medical Center Psychiatry Clinic of Inonu University between September 2016 and March 2017. The inpatient treatment of substance use disorder in the clinic and outpatients has created the population of the study. The sample of the research; 135 individuals were identified performing power analysis with 0.05 error level, 0.6 effect size, and 0.95 ability to represent the universe. The data of the study were collected by the researchers using the Patient Information Form (PIF), Automatic Thoughts Questionnaire (ATQ) and Substance Abuse Proclivity Scale (SAPC).

Results: The average age of the participants was 30.1, 97.8% were male, 46.2% were using more than one substance , the mean duration of substance use was 10.9 years, the average age of starting substance use for the first time was 18.25, 69.2% did not have dependent individuals in their family, and 62.6% were living in the city center. There was a significant difference between the duration of substance use, income and education level and automatic thinking. Decrease in income and level of education and increase in duration of substance use increases automatic thinking. There was a significant difference between the duration of substance use, education and living alone and substance use tendency. As automatic thoughts increases, the tendency to use substances increases.

Conclusion: Substance use has rapidly increased in the whole world and has become a very important social problem. Although it is not possible to define a typical personality structure that is predisposed to addiction, cognitive-behavioral therapy techniques for automatic thinking of individuals who are inclined to use substance may help reduce dependence.

Bildiri No:

57

Bildiri Başlığı:

Vajinismusta Cinsel Birleşme Yaşantısı ile İlgili Felaketleştirici Bilişler

Yazarlar:

Serhat Yüksel - Doğu Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Psikoloji Bölümü

Sunumu Yapan Kişi:

Serhat Yüksel - Doğu Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Psikoloji Bölümü

Bildiri Özeti:

Giriş

Vajinismus, ülkemizde sık karşılaşılan bir cinsel işlev bozukluğudur (1) ve tedavisine katkıda bulunan ruh sağlığı çalışanları, varolan tedavi (terapi) yöntemlerine karşın tedavideki yeni gelişmeleri beklemektedirler. Vajinismusta duyguların değerlendirildiği bir araştırmada diğer cinsel işlev bozukluklarından farklı olarak en önemli yordayıcının korku duygusu olduğu bulunmuştur (2). Vaginal penetration cognition questionnaire (VPCQ) adlı ölçekte de alt ölçek olarak felaketleştirme alanı değerlendirilmektedir (3). Bu bağlamda, vajinismus tanısı konan kadınların felaketleştirici otomatik düşüncelerinin en azından sık karşılaşılan düşünceler olarak bilinmesi yararlı olacaktır. Bu bildirinin amacı, vajinismus tanısı konan kadınların felaketleştirici otomatik düşüncelerini nitel olarak değerlendirmek ve gelecekteki nicel çalışmalara kaynak oluşturabilmektir.

Yöntem

Yaş ortalaması ($\pm$ SS), 26.8 ($\pm$ 3.91) yıl olan 43 kadın değerlendirmeye alındı. Bu kadınların başvuruya konu olan ilişkilerinde evlilik öncesi birliktelik ve evlilik süreleri ortalamaları ($\pm$ SS) sırasıyla 36.8 ($\pm$ 27.1) ve 24.8 ($\pm$ 31.8) idi. Klinik değerlendirme görüşmesinde, kadınların cinsel birleşme ile ilgili düşünceleri, hastanın cinsel birleşme ile ilgili duygusu korku olduğunda “Cinsel birleşme denemesi sırasında veya cinsel birleşmeyi hayal ettiğinizde sizi korkutan şey nedir?” ve “Sizi korkutan başka bir şey var mı?” soruları yöneltilerek veya terapi sürecinde hastanın yeni çıkarımları ile öğrenildi.

Bulgular

Değerlendirmeye alınan kadınların cinsel birleşme yaşantısı ile ilgili felaketleştirici otomatik düşünceleri aşağıdaki Tablo 1’de sıklıkları ile gösterilmiştir.

Tablo 1. İlk Cinsel Birleşme Yaşantısı ile İlgili Felaketleştirici Bilişler ve Sıklıkları.

İLK CİNSEL BİRLEŞME YAŞANTISI ile İLGİLİ FELAKETLEŞTİRİCİ BİLİŞLER	KARŞILAŞILAN OLGU SAYISI
Vajina ile ilgili bilişler	
Çok canım yanacak, vajinamda ağrım olacak	XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
Vajinam dar ve yırtılacak	XXXX
Vajinam patlayacak (basınç hissi)	X
Vajinam esnek değil (çeperleri sert bir dokudan oluşuyor)	XXXX
Vajinam kasılacak ve partnerimin penisi vajinamda kalacak.	XX
Vajinamın boyu yeterince uzun değil	XX
Partnerimin penisi cinsel bölgemdeki başka bir deliği zorlayacak	XX

Bende vajina girişi diyebileceğimiz bir delik yok	XX
Vajina girişini bulamayacağım, ayarlayamayacağım	X
Kızlık zarı ile ilgili bilişler	
Çok canım yanacak, ağrım olacak	XXXXXXXXXX
Acım uzun sürecek (iki üç gün)	XX
Bayıltacak şiddette acım olacak	XX
Çok kanama olacak (bayılacak düzeyde kan kaybı yaşanacak)	XXX (X)
Vajina girişi kızlık zarı ile kapalı	XXX
Penis ile ilgili bilişler	
Penis sertleştğinde hiç esnemez	XX
Penis vajina için büyük (kalın, uzun)	XXXX
Diğer	
Boğulucam, ölücem	

Sonuç

Vajinismus tanısı konan kadınlarda, ilk cinsel birleşme yaşantısı ile ilgili feleketleştirici bilişler neredeyse her zaman genital bölge (kendisi ve partner) ile ilişkilidir. Özellikle de, kadının genital bölgesi ile ilgilidir. Psikoterapötik yaklaşımlarda bu bilişlerin gücünün zayıflatılması, tedavi sürecini olumlu etkileyecektir.

1. Cinsel Eğitim Tedavi ve Araştırma Derneği (CETAD). Bilgilendirme Dosyası-1, Cinsel Yaşam ve Sorunları. Proje Adı: Cinsel Sağlık ve Üreme Sağlığı Alanında Ulusal ve Yerel Medya Yoluyla Savunuculuk. 2006; Sf. 37.
2. Nobre, P. J., Pinto-Gouveia, J. Cognitive and emotional predictors of female sexual dysfunctions: preliminary findings. J Sex Marital Ther. 2008;34(4):325-42.
3. Klaassen, M., Ter Kuile, M. M. Development and validation of the vaginal penetration cognition questionnaire (VPCQ) in a sample of women with vaginismus and dyspareunia. J Sex Med. 2009;6(6):1617-1627.

Bildiri No:

58

Bildiri Başlığı:

Obsesif Kompulsif Bozukluk ve Deri Yolma Bozukluğunun Kişilik Özelliklerine göre Karşılaştırılması

Yazarlar:

Ayşegül Kart - Bakırköy Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi
Mehmet Hakan Türkçapar - Hasan Kalyoncu Üniversitesi

Sunumu Yapan Kişi:

Ayşegül Kart - Bakırköy Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Bildiri Özeti:

Amaç: Deri Yolma Bozukluğu (DYB), dermatolojik bir problem olmaksızın, deri dokusunda hasara neden olan, cildin aşırı ve yineleyici şekilde yolunması ile karakterize bir tablodur. DYB, Ruhsal Bozuklukların Tanısal ve Sayımsal Elkitabı-5'e (DSM-5) kadar sınıflandırma sistemlerinde ayrı bir tanı kategorisi olarak yer almamış, DSM-5'de Obsesif Kompulsif ve İlişkili Bozukluklar (OKB) kategorisinde bağımsız bir tanı olarak yer almıştır. Bu çalışmada, fenomenoloji ve klinik açıdan örtüşen ve ayrışan özellikler gösteren OKB ve DYB'u kişilik özellikleri açısından karşılaştırmayı amaçladık.

Yöntem: Nevşehir Devlet Hastanesi Psikiyatri polikliniğine 2012-2013 yılları arasında başvuran 52 (71.2% kadın, 28.8% erkek) OKB and 53 (86.8% kadın, 13.2% erkek) DYB hasta sosyodemografik veri formu ve Kişilik İnanç Envanteri ile değerlendirildi.

Bulgular: İki grup arasında sosyodemografik özellikler ve KİÖ açısından istatistiksel açıdan anlamlı farklılık bulunamadı (tüm karşılaştırmalar için $p>0.050$, Student-t testi)

Sonuç: Çalışmamızda OKB ve DYB hastaları arasında sosyodemografik veriler ve KİÖ skorları açısından anlamlı farklılık bulunamadı. Daha geniş örneklemlemlerle ileri çalışmaların yapılması uygundur.

Anahtar kelimeler: OKB, DYB, kişilik inanç ölçeği